ԺԲ. ՏԱՐԻ 3493 (Ն. Տ.) 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 — 5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1895 — 28 ՐԷՊԻԼ ԱԼԸՐ 1313 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընդհր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Պատուոյ թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութիւնս ստացած նամակներ եւ այլ գրութիւններ չեն տրուիր։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԱԴԱՄԱՆԴԻ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒՆԵՐԸ

Քալիֆոռնիայի մերթ-Ցղմակցին շահեկան յօդուածներն որոնք կը պատմէին ոսկեհանքի հետամուտ հայերու ճամբորդութիւններն, արկածներն, յաջողութիւններն ու անյաջողութիւններն այդ հեռաւոր երկրին մէջ, յորդորներ կը պարունակէին այնպիսիներուն համար որոնք դեռ կրնան ձգտում ունենալ անանց օրինակին հետեւելու։ Միեանդն ատեն, Գրէյեր Եբոնդի նկարագրութիւններն ու պատմութիւնները տեսակ մը այժմէութիւն տուին Թրանսվասալի ոսկեհանքերու շահագործման վերաբերող նոպագոյն տեղեկութիւններուն որոնցմով հետաքրքրուեցաւ ամեն ընթերցող։ Անոնց երբեւ լրացուցիչ մաս կրնան կազմել ադամանդի խուզարկութիւններն որոնք մինչեւ իսկ գիտական աշխարհին ուշադրութիւնը գրաւած են։ Վերջիս ծանուցինք թէ Պ. Հանրի Մուասան Ֆրանսայի Գիտութեանց Ակադեմիին ներկայացուցեր է սեւ ադամանդ մը—տեսակին մէջ էն խոշորը—որ գտնուած էր Պասիսի նահանգին մէջ (Ի Պրազիլիա) հանքային գործաւորի մը ձեռքով։ Այդ թանկագին քարը կը կշռէ 3000 քրաթէ աւելի, կամ ճիշդ հաշուով 630 կրամ. մինչեւ ցարդ գտնուած սեւ ադամանդներուն ծանրութիւնը 600—800 և 1700 քրաթը չեր անցներ։ Եւ անոնց տեսակը սորին էր Պ. Մուասանի ձեռք անցուցածին տեսակէն որուն 500,000 ֆրանք գին կը տրուի։ Սեւ ադամանդի այդ սքանչելի կորը—որուն կաղապարը ձուլուելով պիտի պահուի հանքարանական թանգարանին մէջ — իր մեծ արժէքին պատճառաւ մասերու պիտի բաժնուի, վասն զի թափանցիկ ադամանդէն աւելի կարծր ըլլալով, շատ կը փնտռուի ծակող գործիներու համար։

Ադամանդներն, ինչպէս գիտենք, մինակ պերճանքի առարկաներ չեն, այլ արուեստագործութեան ու գիտութեան մէջ ալ յարգ ունին։ Այսպէս, օրինակի համար, ատաղձագործներն այն համոզումը կը կրեն որ եթէ կարենային գործածել այդ թանկագին քարերէն, իրենց գիւտերու չարքը պիտի բազմանար, ատամանդը կրնայ գործածուիլ նաեւ մանրադէտներու պատրաստութեան համար և մեծ օժանդակ մը ըլլալ անհունապէս փոքրիկ առարկայները ցուցնելու, որ այնքան անհրաժեշտ է քիմիագիտութեան, բնագիտութեան և բժշկութեան մէջ։ Դարձեալ, կը գործածուի կարծրագոյն քարաժայռերը ծակելու, արագապէս դարձող գլանի մը վերին մասը ատամանդի խաւով մը ծածկելով ճատարագործները անհերեւակայելի գործութիւններու կը յաղթեն։

Այս նկատումներով է որ գիտնականներն ամեն ժամանակ հետամուտ եղած են արհեստական ատամանդ պատրաստելու։ Իրենց փոյթը չէ, բնականաբար, որ ամեն քակներու դիւրամատչելի դառնայ այն, և ազքատին կին՝ ալ գիւրութիւն ունենայ զայն գործածելու հարուստին պէս։ Իրենք կ'ուզեն պէտք եղած քանակութեամբ ատամանդ արտադրել՝ ճարտարարուեստներու և գիտական գործողութիւններու մէջ նեղութիւն չի քաշելու համար միայն։ Առաջին յաջթանակը Պ. Մուասան տարաւ։ իրմէ առաջ, Պ. Ֆրէմի՝ նշանաւոր քիմիագէտը՝ յաջողած էր արհեստական կերպով յակինթի պատրաստել։ ինք աւելին ըրաւ, թանկագին քարերու ամենէն հազուագիւտը պատրաստելով, մաքուր և անարատ ատամանդ։ Այն սեւ ատամանդէն իսկ, զոր ներկայից Գիտութեանց Ակադեմիին, արհեստական մասնիկ մը պատրաստելու յաջողած է։ Իր փորձերը, իր խուզարկութիւնները, իր ուսումնասիրութիւնները չորս տարի տեւած են։ Ոչ-գիտական թերթ մը, ուզելով երկու բառով գաղափար մը տալ անոր հետեւած մեթոտին վրայ, սապէս կը բացատրէ զայն. ածուխը 3000 աստիճանի (սանդիկրատ) ջերմութեան ենթարկել, յետոյ բիւրեղացումը առաջ բերել զայն պաղեցուելով։ Գիտնականներն արդէն հաստատած էին թէ ատամանդը ածուխ է, այսինքն բիւրեղացեալ գեանածուխ՝ մաքուր վիճակի մէջ։ Պ. Մուասան, իր փորձով, յաջողեցաւ ձեռք բերել քանի մը հազարակրամ տարողութեամբ կամ սեւ ատամանդ և բաւական քանակութեամբ սպիտակ ատամանդի կտորներ։ Կը մնայ գիտնալ թէ քիմիագիտութիւնը պիտի յաջողի՞ աւելի մեծ ծաւալով պատրաստել անոնցմէ. այս հարցը դեռ լուծուած չէ, բայց անհնարին չերեւար։ Երբ 1847ին, Էպելման ալիւմինը յակինթի փոխակերպեց, շատ փոքրիկ բիւրեղացումներ կրցաւ ձեռք բերել։ բայց չորս տարի առաջ, Պ. Ֆրէմի կը կատարելագործէր անոր գիւտը, և այսօր մէկ քրաթի ծանրութեամբ արհեստական յակինթներ կը պատրաստուին։

* *

Սպասելով որ թանկագին քարերն ելլան այսպէս քիմիագէտին աշխատանոցէն, հանքերու մէջէն շատ տարածելի յոգնութիւններով կը հանուին անոնք։ Պ. Ֆօա, աւստրալեան Ափրիկէի խուզարկուն, որ այցելած է Քիմպըլէի ադամանդի հանքերը, տխուր մանրամասնութիւններով լեցուն նկարագրութիւն մը կ'ընէ իր ուղեւորութեան գրքին մէջ։ Գժոխային կեանքի մը մատնուած են այն գործաւորները որոնք կ'աշխատին ադամանդ գտնելու գետնին խորերէն։ և ապահովապէս, այն հարուստ տիկինները որոնց արդուզարդին մասը կը կազմեն այդ թանկագին քարեր, միտքնուն չեն անցուցած բնաւ թէ ինչ տառապանքներով ձեռք անցուցած են անոնք։

Քիմպըլէյի ադամանդի հանքերը 100—125 մետր խորութիւն ունին, որ քիչ պիտի երեւնայ բաղդատմամբ ուրիշ հանքերու խորութեան։ բայց աշխատութիւնը նոյն է և աւելի, եթէ ի նկատի առնուի հանածոյին կարծրութիւնը։ հազարաւոր մարդիկ գիշեր ցորեկ կ'աշխատին այդ խոնաւ գետնափորնկրուն մէջ, ոտքի վրայ և կիսամերկ։

Ադամանդը հանուած ժամանակ անարժէք նիւթ մը կ'երեւայ, հողով ծածկուած, սպակիի ազատ կտորտանքներու պէս, որուն տակ չէ կարելի երեւակայել այն ադամանդները որ հիացուցիչ կը պատճառեն, ամեն գոյնէ և տեսեն մեծութեամբ, ճերմակ, կապոյտ, սեւ կամ դեղին, դնդասեղի մը գլխուն կամ ընկոյզի մը ծաւալով։ Հանածոն կը լուացուի յատուկ գործիներու միջոցաւ և զտուելով կիրէն, հողէն ու աւազէն, կը մնայ միայն քարը որուն մէջ կը գտնուի ադամանդը։ Այն ատեն աշխատանոյ կը փոխադրուի ուր արհեստաւորներ, վարպետի մը հսկողութեան տակ, կը կատարեն անկատման գործողութիւնը։ Իւրաքանչիւրը փոքրիկ մնա մը կ'առնէ ու ինամով կը քննէ սեղանի մը վրայ։ երբ ադամանդի մասնիկ մը գտնեն, կղզուած գանձանակի մը մէջ կը նետեն որ կը բացուի ու կը պարպուի ամեն իրիկուն, հինգ հոգիի քննութենէն անցնելէ ետք։ Այն ատեն կարգը կուգայ ոսկերչական գործողութեան և դասաւորման։

Պ. Ֆօա, իր ուղեւորութեանց միջոցին, հետաքրքրական տիպարի մը հանդիպեր է զոր Բրա-Բէլոթ կը կոչէ, ոսկիի կամ ադամանդի հանքերու երեկ փնտռողները։ Ասոնք, տասը բսան տարի շարունակ կը պտտին Քալիֆոռնիան, Աւստրալիան և ուրիշ երկիրներ, ի խոյզ բաղդի մը զոր եթէ գտնեն իսկ, չեն գիտեր պահել։ Ասոնց մէջ կան որ ազքատ են ու հողը կը փորեն ձեռքի գործիներով. ուրիշներ, քիչ շատ կարողութեան տէր, կը միանան ինքնաշարժ գործի մը գտնելու։ և ամենէն ալ կը փորեն ու կը փորեն անընդհատ, ամենէն ալ հարստութեան նոյն տենչն բռնուած։ Եւ երբ հանքի մը անենշմարելի մէկ գիծը, մէկ հետքը գտնեն, բացագանչութիւններ կ'արձակեն որ երկրատեւ յոգնութիւններու վախճանը կ'աւետեն իրենց համար։

Նշոթած կ'երեւար, յետոյ ըսաւ.

—Այն անձին անունը միայն Պ. կոմսին կրնամ յայտնել։

—Լաւ, տիկին, ըսաւ ծառան, բայց կը տարակուսիմ որ Պ. կոմսն ընդունի տիկինը։

—Դուք կարդացէք։

—Կը հաճի՞ք ըսել ձեր անունը։

Ծառան բացած էր դուռը, այցելուհին մտցուցած էր լայն անդաստակ մը որուն դէմը կը գտնուէր սանդուխ մը, թանձր գորգերով ծածկուած, պատերը Կոպէնի օթոցներով զարդարուն։ Անդաստակն ու սանդուխին ստորոտը զարդարուած էին արձաններով, լամպարներով, բարձր տունկերով... հարստութեան և մեծութեան երեւոյթ մը որք կրնային երկիւղ պատճառել Բոլինի պէս խեղճ կնոջ մը եթէ անիկա իր մանկութեան տեսած չքնաղ նմանօրինակ պերճանք մը։

Բոլոր այս չքեղութիւններուն վրայ անտարբեր ակնարկ մը նետելէ յետոյ, պատասխանեց սենեկապանին որ ձեռքը կ'երկարէր այցագրատն առնելու համար։

—Իմ անունս բան մը չպիտի հասկցունէ պարոն կոմսին։ Ձմանցնոր դիս... Միայն ըսէք իրեն թէ տիպրողական բան մը պիտի խմացնեմ իրեն...

—Որքո՞ն կողմէ...

Բոլին ծառային նայեցաւ։

—Կը հարցունեմ տիկինին, յարեց սա, թէ Պ. կոմսին ծանօթ մէկո՞ւ մը կողմէ...

—Անշուշտ։

—Տիկինը կրնա՞յ ըսել այդ անձին անունը։

Բոլին պահ մը վարանեցաւ։

Ըսաւ.

—Կը փափագիմ խօսիլ Պ. Իրվուա կոմսին հետ։

—Ձեմ գիտեր թէ կրնա՞յ ընդունիլ տիկինը։

—Դուք գացէք հարցուցէք։

—Կը հաճի՞ք ըսել ձեր անունը։

Ծառան բացած էր դուռը, այցելուհին մտցուցած էր լայն անդաստակ մը որուն դէմը կը գտնուէր սանդուխ մը, թանձր գորգերով ծածկուած, պատերը Կոպէնի օթոցներով զարդարուն։ Անդաստակն ու սանդուխին ստորոտը զարդարուած էին արձաններով, լամպարներով, բարձր տունկերով... հարստութեան և մեծութեան երեւոյթ մը որք կրնային երկիւղ պատճառել Բոլինի պէս խեղճ կնոջ մը եթէ անիկա իր մանկութեան տեսած չքնաղ նմանօրինակ պերճանք մը։

Բոլոր այս չքեղութիւններուն վրայ անտարբեր ակնարկ մը նետելէ յետոյ, պատասխանեց սենեկապանին որ ձեռքը կ'երկարէր այցագրատն առնելու համար։

—Իմ անունս բան մը չպիտի հասկցունէ պարոն կոմսին։ Ձմանցնոր դիս... Միայն ըսէք իրեն թէ տիպրողական բան մը պիտի խմացնեմ իրեն...

—Որքո՞ն կողմէ...

Բոլին ծառային նայեցաւ։

—Կը հարցունեմ տիկինին, յարեց սա, թէ Պ. կոմսին ծանօթ մէկո՞ւ մը կողմէ...

—Անշուշտ։

—Տիկինը կրնա՞յ ըսել այդ անձին անունը։

Բոլին պահ մը վարանեցաւ։

—Լաւ, տիկին, ըսաւ ծառան, բայց կը տարակուսիմ որ Պ. կոմսն ընդունի տիկինը։

Աթոռ մը ցուցուց Բոլինի։

—Նստեցէք։ Երթամ տեսնեմ։

Անհետ եղաւ սանդուխին մէջ... Բոլին մինակ մնաց... Մեքենաբար ինկաւ իրեն ցուցուած աթոռին մէջ...

Երկար վայրկեան մը անցաւ։

Սպարանքին մէջ մեծ ու հանդիսաւոր լռութիւն մը կար...

Բնաւ չշուկ... կարծես ամեն բան քարացած էր։

Բոլինի սիրտը ամեն տեսնէ աւելի սաստիկ կը բաբախէր։ — Հոն էր ան։ Պիտի տեսնէր զայն, հետը խօսէր, եթէ... Օհ, բայց այդպէս չպիտի մեկնէր... Պիտի ճանչցուներ ինքզինքը... Պիտի ըսէր...

Այն միջոցին երբ Բոլին այս որոշումը կուտար, սենեկապանն երեւցաւ սանդուխին վերեւը։

Ոտքի եաւ։

Մարդը վար իջաւ աստիճաններէն թեթեւուն, կարծես իր կակուղ ոտնամաններովը սահելով գորգերուն վրայէն։

Ցետոյ, երբ ինոր քով հասաւ.

—Վեր ելէք, տիկին, ըսաւ։

Բոլին բուռն ոստում մը ըրաւ իբր թէ չպասէր այս հարցման, և վեր ելաւ ծառային ետեւէն։

Քանի վեր ելլէր աստիճաններէն, բազկերակներուն զարկը կը շեշտուէր, ծունգերն աւելի կը կթատէին յուզումէն ջախջախուած։

Պահ մը մինչեւ իսկ ստիպուեցաւ բազրիքին կռնչիլ և կենալ... Չէր կրնար յառաջանալ։

Ծառան ետին դարձաւ, զարմանքի ձեւ մը ցուցուց, բայց Բոլին ուժը ժողվեց և շարունակեց վեր ելլալ։

Առաջին յարկը, սանդուխին աջակողմը, ծառան դուռ մը բացաւ։

—Մտէք, ըսաւ, և նստեցէք, Պ. կոմսը պիտի դայ։

Բոլին ներս մտնելով նստաւ։ Գիշերաշրջիկի պէս կը շարժէր. այնքան սաստիկ խռսված էր որ իրերու ճշգրիտ դիտակցութիւնը կը կորնչուներ։

Երբ նստաւ, շարժը դիտեց։ Արեւելեան ոճով զարդարուած փոքր սրահ մըն էր, ցած բազմոցներով, պղնձապոյն մետաքսէ բարձերով, տամասկեան զէնքերով կկրլակներով, ծխամաններով. մետաքսով ու ոսկիով ամենուրեք, գաշոյններով ու եաթաղաններով՝ իրենց ոսկեհիւս թաւիշէ պատեանները։ մեն տեսակ հետաքրքրաշարժ իրերով զարդ կոմսն ու մարքիզը բերած էին իրենց երկար ուղեւորութիւններէն...

Բոլին սիրտ չուներ աքանչանալու բոլոր այս հոսութեանց վրայ։

Աչքը սեւեռած այն դրան վրայ ուսկից գալուը պիտի գար, կը մտածէր ինք, կը սպասէր, կը գուշակուի թէ ի՞նչ անձկանքով, ի՞նչ սարսուռներով, ի՞նչ հնչնուքով, որ այդ դուռը զոցուի։

Անկարգելի յուզումով կը սպասէր իր զաւկին առաջին ակնարկին զոր իրեն պիտի ուղղէր, վասնզի այդ ակնարկէն անշուշտ կախում պիտի ունենար իր ճակատագիրը։

Այս սպասումին մէջ ուր խեղճ կնոջ սիրտը կը բաբախէր, ինչպէս տերեւ մը հովէն, ուր ժամացոյցներու դանդաղութիւնն ունէին, քառորդ ժամու չափ, քառորդ ժամ մը որ անվախճան կ'երեւար, անցաւ, յետոյ վերջապէս բացուելով դուռը, Իրվուա կոմսն երեւցաւ։

Ժ.

Մարդ շատ դէր գիշեր մը անցուցած էր... ինչպէս գտնուածն բան էր Բոլինի, երիտասարդը բոլորովին փոխուած կ'երեւէր... Մանաւ գարատանը Ժանն տ'Արքի և անոր մօրը հետ ունեցած հանդիպումէն ի վեր ըլլալ կը սիրէր այն ապ-ջիկը... Պատկերը չէր հեռանար աչքէն, մարքիզին կողմէ մէկէնմէկ իր առջեւ ցրուած արգելքները փախանակ մարելու այս տարփանքը, աւելի արծարծած էին բոցը... Մարք կը տառապէր...

Ցետոյ այն յայտնութիւնները որոնք յաջողած էին իր սիրոյն խոստովանութեանը այն մարդուն զոր իր հայրը կը կարծէր, նպաստած էին նաև դնելու զինք հոգեկան այս վիճակին մէջ ուր կը գտնէր զինքը։

Կեանքը տխուր կ'երեւար իրեն, գրժբախտութիւններով ու զգծութիւններով լի։

Դուրս չէր ելլար։

Իր քանաբէին վրայ նստած կը մնար մտախոհ, բերանը սիկառ մը, զոր կը մոռնար ծխել, մոհացու ապտակով մը համակուած...

Հնազանդած էր մարքիզին, լի յարգանքով ու երախտագիտութեամբ; բայց սա հակառակ իր ջանքերուն չէր յաջողեր զուարթացնել զայն, իր թմբութիւնէն ըսթափցնել...

Մնաց որ Պ. տ'Իրվուա չափազանց չէր պնդեր։

—Ժամանակին հետ պիտի անցնի, կը մտածէր։

Առաջարկեց Մարքին որ պահ մը ճամբորդէ։

—Բաղնիքներ չպիտի ունենամ, ըսաւ երիտասարդը։ Ճամբորդելու համար դուրս ելլալ, տեղ փոխել պէտք է... Այդ ուժը չեմ գտար... Շարժումը անտանելի է ինծի...

—Չե՞ս տառապիր։

—Ձեմ գիտեր... Ամեն բան կը յոգնեցունէ զիս, սիրտս կը նեղէ։

Երիտասարդը չէր ուզեր... Չէր ալ քննար։ Ժանի մէջտեղակը կը հարցնէր զինքը։

Կուգէր վանել զայն... Ի զո՞ւր ջանք... Ժանի գէմքը միշտ իր աչքերուն դէմը կը մնար... Մարքին մէջ կը տեսնար այն սիրուած դէմքը, չարաճճի և լուսաւոր, մութ ճառագայթներով լեցնող։

Այն ատեն ոտի կիլլար։

(Շարունակելի)

ՄԱՍԸՆԷ

Փարիզի Օպերա-Քոմիքը ներկայացուց Ֆրանսացի նշանաւոր երգահան Ժիւլ Մասընէի Նավարրէցին, որ առաջին անգամ անցեալ տարի ներկայացուեցաւ ի Լոնտոն։ Փարիզի հետ միեւնոյն ժամանակ Վիեննա ևս առաջին անգամ պիտի վայելէ այս թատերախաղը։

Ուրիշ շատ քաղաքներ արդէն պայմանագրած են հեղինակներուն հետ, և Նավարրէցին շատ չանցած ելիան պիտի կատարէ Եւրոպայի մէջ։ Ինչպէս Մասընէի հեղինակութեանց մեծագոյն մասը։

Ասանկ համառօտած յաջողութեամբ օժտուած հեղինակ մը բացառիկ պարագայ մը կը ներկայացնէ իր արուեստակիցներուն մէջ որոնք չատ անգամ կը գանգատին իրենց ճակատագրին վրայ։ Մինչ իր տարիքն ունեցող այնքան գրքախտ արուեստագէտներ անհամբեր կը սպասեն իրենց գործերուն հանրային ներկայացման ըղձացուած ժամուն, Մասընէի հեղինակութիւնները իրարու ձեռքէ կը յափշտակեն քնարերգական բեմերը։

Եւ սակայն այս բարեբաստիկ յաջողութիւնը միշտ ընկերացաւ Մասընէի իր ասպարէզին մէջ։ Բնաւ, և իր սկզբնաւորութենէն պատմութիւնը այնպէս հանգամանք մը ունի որ կրնայ քաջալերիչ հանդիսանալ անոնց որք անյաջողութեան կը հանդիպին իրենց ասպարէզին մէջ։

Նախ և առաջ այն պայմանները որոց մէջ կը ծնէր, բնաւ նպաստաւոր չէին իր ձիրքերուն կանուխ զարգացմանը։ Իր ծնողքը պարկեշտ արհեստաւորներ էին։ ընդ որ բնաւ իրենց միտքէն չէին անցներ երաժշտութիւն ըսուած բանը, բան որում ստիպուած էին իրենց բաղմաթիւ գաւակներն ապրեցնելու միջոցներուն վրայ խորհիլ։ Երբ Նավարրէցի ապագայ հեղինակն աշխարհ եկաւ, իր ծնողքն արդէն տասը զաւակներով բեռնաւորուած էին։ Հետեւապէս շատ քիչ նպաստաւոր միջավայր մը և նիւթական անլուսք վիճակ մը կը սպասէին Ֆրանսայի ապագայ փայլուն նուագապարարին։

Ամենը այս չէ սակայն։ Իր ծնողքը, համակիր զգացումով մը տոգորուած իր բուռն սիրոյն նկատմամբ զոր չատ կանուխէն ցոյց տուաւ երաժշտութեան համար, միաբերան գրին Փարիզ զրկել զինքը։ Ժիւլ Մասընէ Քոնսէրվատուառը ընդունուեցաւ և Ֆրանսայի Պաշտօնի կարգը մտաւ։ Խեղճ տղան միտքն անգամ չէր անցուներ թէ ի՞նչ բան կը սպասէր իրեն հոն։

Ֆրանսայի Պաշտօնը, փորձառու ուսուցիչ իր արուեստին մէջ, բայց իբրեւ հոգեբան ոչ այնչափ սրատես, յայտարարեց որ իր ուսանողը բաւական օժտուած չէր երաժշտութեան համար, և օրին մէկն ալ անոր ազգական մէկ ոչինչ արարքէն զայրացած, բրտօրէն վռնտեց գնուատ Մասընէն դասարանէն, անհարկի նախատինք մը նետելով անոր երեսին։

Հէք տղան արիւնը թափելով գնաց ապատան մը գտնել իր մօրը քով որ Շանպերի կը գտնուէր։

Հոն ջանացին տարհամոզել զինք Երաժշտութենէ. ինքն իսկ այն պահուն այնքան ձգտում մը չէր զգար արուեստի մը համար որուն պատճառով խաչ խայտառակ կ'ելլար, զժբախտութիւններու կենթարկուէր։

Սակայն և այնպէս քիչ քիչ հոգւոյն մէջ մտացում առաջ եկաւ. բայց հօրը զայրոյթէն վախնալով, գաղտագաղտ մեկնեցաւ տունէն մի մինակ և Փարիզ ճամբայ ելաւ։ Ողորմելի վիճակի մէջ հասաւ Լիոն։ Ամեն բանէ զրկուած, միտքը դրաւ այս քաղաքը բնակող իր ընտանիքին մէկ բարեկամին օգնութիւնն հայցել, և գնաց անոր գուռը զարկաւ։ Բայց բարեկամն որ երիտասարդներու փախուստներուն վրայ հաւատարդներու փախուստներուն վրայ հաւատարդներ չուներ, իր ընտանիքին գրրգեց զանիկա։

Բարեբախտաբար ընտանիքը, երաժշտութեան նկատմամբ այսքան մեծ անձնուիրութիւն մը հանդէպ յուզուած, վերջապէս տեսաւ անդառնալի կորստեան մը սեւ հեղքելի նշանները, և Ժիւլ Մասընէ նորէն մտաւեցաւ Փարիզի Քոնսէրվատուառը և այս անգամ յանձնուեցաւ Պ. Ռեպեռի ձեռքը։ Այս փոփոխութիւն նպաստաւոր արդիւնք առաջ բերաւ, վասն զի մեր երիտասարդ ուսանողը 1860ին, տասներեք տարու, վարժարան դասնալէն քիչ առաջ, ներդաշնակութեան առաջին դիւցազնութիւնը շահեցաւ։ Պ. Ռեպեռ զարմանալով իր նոր աշակերտին արագ յառաջդիմութեանը ու անոր երաժշտական յաջող յօրինուածին վրայ, խորհուրդ տուաւ որ երկար չկենայ իր կարգին մէջ ու անմիջապէս անցնի Ամպրուազ Թոմասի կարգը, իր ուսումնասիրութիւններն հոն առաջնորդելու և կատարելագործելու համար։ Մասընէ հետեւեցաւ այս խորհրդին և երեք տարի ետքը ընդունեց խուստափանքի (ֆէրէ) առաջին մրցանակը և երաժշտական յարգանքն մեծ մրցանակը։

Ինչպէս կը տեսնուի, Մէնդելսոնի հեղինակին գտաւանդութիւնը յայտ օգտակար եղաւ Մասընէի հեղինակին։

Կը պատմուի թէ Ամպրուազ Թոմասի կարգին մէջ գտնուած ատենը, երիտասարդ Մասընէ, իր վարպետին բարեբաստիկ խորհուրդներէն բաղ-ելուած, մեծագանակ փորձեր կը բերէր ամեն ատեն, բազմաթիւ էջեր ձայնական ու գործիկաներ։ Այս ընդհանուր արտադրութիւնն որ կը յորդէր մեծագանակ մշտանոց հեղեղներով միւս աշակերտները զրգռելու հանդանքն ունէր քիչ մը։ Մասընէ գիւրութեամբ թագի կը տեսնուէր, այնքան առատ մտանայ կը բերէր իր ուսուցչին որ գրեթէ բոլոր գասն ինք կը գրաւէր, և ժամանակ չէր մնար ուրիշ պարտականութիւններ արդարելու։

Ա՛յ սկսան ծարիլ ու հեգնել զայն։ Այլ, բարեբախտաբար, Ամպրուազ Թոմաս, որ անոր փոքրերուն մէջ իրական յատկութիւններ կը գտնար, կարգիլեր հեգնաբանութիւնները, երիտասարդ երգահանին յանդգնելով քաջալերական խօսքեր և շնորհաւորելով զայն իր բեղմնաւոր խանդին համար։

Մասընէ անձնավստահութեամբ համակուեցաւ, և Քոնսէրվատուառն ելլալուն պէս՝ շահեցաւ Հռոմի մրցանակն ու ջնաց ճամբայ մը հարթել իրեն թէ՛ նուագահանդէսի, թէ թատրոնի մէջ։

Նախ 1867ին յաջողեցաւ տալ իր առաջին նուագահանդէսը որ դիտցիկ յաջողութիւն մը վայելեցաւ։ Միեւնոյն տարին Օպերա-Քոմիք մտաւ փոքր խաղով մը որուն մէջ իրեն իբրեւ թարգման ունէր տիկին Ժիրար, և, նշանակելի պարագայ, օրիորդ Հելպրոն որ ստեղծիչը պիտի ըլլար Մանոնի դերին որուն բախտն այնքան փայլուն եղաւ Օպերա-Քոմիքի մէջ։

Պատերազմէն յետոյ Մասընէ Ֆաւարի սրահին մէջ տուաւ Տոն Սեզար տը Պազանը, Օպերայի մէջ ներկայացուց Լահորի Սրբան, Պրիւսէլի Մոնէ թատրոնին մէջ Հերոդիասը։

Սկզբնաւորութեան ազնուալի չրջանը փերջնապէս փակուած էր այլ ևս տարաբաղաւոր նուագայարդարին համար։

Մասընէ այժմ յիսուն երեք տարեկան է։ Իր արտադրած գործն արդէն բազմաթիւ ու մեծաքանակ է, ու իր երաժշտական անձնաւորութիւն պայծառ և յատակ դուրս կը ցայտէ։ Ուրիշն հասած է այն բարձր վիճակին որուն իրաւամբ կը բաղձայ ամեն արուեստագէտ որ կրնայ հաւատալ թէ կոչուած է մասնաւոր և յատկանշական դիրք մը ունենալ երաժշտական արուեստին վրայ։ Ե.

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ համալսարաններուն մէջ այս տարի 28,709 ուսանող կայ։ Առաջին անգամ բլլալով կը գիտուի որ բժշկական ուսանողներուն թիւը պակաս է։ Ամենէն աւելի բազմաթիւ ուսանող ունեցող համալսարանն է Պերլինինը, ուր կը յաճախեն 4250 ուսանող։ Ցետոյ Միւնիխի համալսարանը ուր 3700 ուսանող կայ։

ՋՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ընտրեալներն Ժամագոյցները պատրաստող կեղտոտը, Շո

Կ. ՊՈԼԻՍ 5/17 ՀՈԿՏ. 1895

Քաղաքական կացութիւն

ԼՈՊԱՆՈՎ ԻՇԽԱՆԻՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ

Պ. ՏԸ. ՊԼՈՒԹԻՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Թաշկի Հոկտ. 12 թուականի Պ. ՏԸ ՊլուԹին երկար հեռագիր մ'ուղարկեց, որով կը պատմէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին իրեն բան չատ մը խօսքերը Ռուսիոյ, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ վերաբերեալ գանազան խնդիրներու վրայ. որովհետև Լոպանով Իշխան Թաշկի ներկայացուցչին պատիւ բրեր է դինք վար դնելու և տեսակցութեան բուն նպատակէն—զարն ուրիշ տեսակ նիւթերու վրայ եւս իւր կարծիքներն անոր հաղորդելու։

Լոպանով Իշխան ըսեր է.

«Երբ Զարն Ուքազ մը կը ստորագրէ, չատ տխուր է կարծել թէ անով արտայայտուածը լոկ իւր անձնական կամքն է, որ ապա Ռուսիոյ կամքը կը դառնայ։ Երբ Զարն հրամանագրով մը իւր կամքը կը յայտնէ, պէտք է գիտնալ թէ արդէն ազգին բաղձանքն եղած է այն։ Մեծիր խորհրդականներու սակաւաթիւ խումբ մը ռուս Տէրութեան հիմնական շահերուն պահանջած խորհուրդները կ'ունձնաւորէ իւր մէջ, և անոնց արձագանգ կուտայ մինչեւ որ Կայսրն՝ ինքն ևս ի նկատ առնելով զայնս՝ կը հռչակէ Գահոյից բարձունքէն, և իւր Ուքազներով ժողովրդեան ամեն խաւերուն մէջ կը տարածէ։

«Այսպէս եղաւ, օրինակի համար, ազարակաց մէջ և այլուր աշխատող ճորտերուն ազատագրման խնդիրը։ Կը կարծէք թէ Ալեքսանդր Բ. միանակ հրամանագրեց զայն։ Կը կարծէք թէ միակ մարդ մ'էր որ բարոյական կեանք և քաղաքացիական հանգամանք պարգեւեց միլիոնաւոր (Մուժիկ) փակնելու որք ճորտութեան մէջ չատ գձուձ վիճակ մ'ունէին։ Ոչ։ Ռուսիա այսպիսի անտեսական և ընկերական բարեփոխման մը գաղափարը տարիներէ հետէ յղացուած էր կարգ մը միտքերու մէջ ընդարձով կամ խորհրդածութեամբ։ Ալեքսանդր Բ.ի կը վերաբերի այս մարդասիրական գաղափարին գործադրման պատիւը։ բայց նախնական գաղափարն յղացեր էին բարձր մտաց տէր անհատականութիւնք։ Սակայն, Ալեքսանդր Բ. այս գործով իւր անունն անմահացուց Ռուսիոյ պատմութեան մէջ։ որովհետև ճորտերուն ազատագրումը Ռուսիոյ տնտեսական և ընկերական կեանքին մէջ յիշատակելի հիմնական բարեփոխում մը մուցուց։

«Զարին աշխատանքը խիստ չատ է, երկրին ընդարձակութեան պատճառաւ, և որչափ ալ օժտուած ըլլայ խելացական ու բարոյական ձիրքերով, բնական է որ յոգնութիւն զգայ, քանի որ վերջնական որոշումները ասոր իրեն կը պատկանի։ Ալեքսանդր Գ. ուղղմիտ պարտականութեամբ մը կ'ուզէր իւր դիրքին յարակից ամեն աշխատութիւններուն ճշգիւ կատարել։ Երբեմն իւր գրասենեակն առձիւ կը մնար մինչեւ կէս գիշերէն ետքը ժամ 2—3, և այն պատճառակցին կ'ինար բոլորովին վատառարեկ։ Կենաց ծարկի հոսակին մէջ մեռաւ՝ կարծեմ թէ չափազանց աշխատելուն պատճառաւ։ Զարը ռուս ազգին գլուխն է, անոր հոգին է, անոր կամքը կը ներկայացնէ, և յայտմ կը կայանայ իւր զօրութիւն։ Բայց իւր օգնականներ կը կանչէ օժանդակներ որք Զարին հետ մի և նոյն գործին կ'աշխատին, և Տէրութեան կուտան կամքի և գործունութեան միութեամբ յառաջ եկած բարոյական ոյժ։»

Ռուսիոյ ներքին կացմակերպութեան փոխարերեալ այսպիսի խորհրդածութիւններէ ետքը, Լոպանով Իշխան հետեւեալ կերպիւ խօսեցաւ Ֆրանսական գործերու վրայ.

«Ֆրանսայի ցուցած խաղաղ ոյժն, հանդարտութիւնն և իւր ազգային վրայ վստահութիւնը զարմանք շարժեցին յիս։ Ահիմ ունեցայ աբանչանօք դիտելու իւր զինուորական կազմակերպութիւն։ բայց կը տեսնեմ որ Ֆրանսայոց մէջ անոնք որոց կարծիքը կշիռ ունի՝ գլխաւորապէս զբաղած են 1900ի Համաշխարհային Արուեստանոցին կազմակերպութեամբ։ Կը հաւատան որ Ֆրանսական ճարտարագործութեան դէմ պիտի եկնէ բոլոնդակ աշխարհի մրցումն, և կ'ուզեն որ յաղթութիւնը Ֆրանսայի մնայ սոյն խաղաղ մրցման մէջ։ Ֆրանսա անձնուէր է ճարտարութեան, աշխատութեան։ Խաղաղութեան գործերէն հաճոյք կը զգայ։ Ես թէ Փարիզի և թէ գաւառացի դասակարգերու հետ տեսակցեցայ, որովհետև կը սիրեմ տարբեր դասակարգէ մարդոց կարծիքն իմանալ։ Գաւառաց Ֆրանսայիք կը տեսնեն որ ժամանակէ մ'ի վեր Փարիզի մէջ յառաջ եկած է Ամերիկայիներուն «բաղաքական գործիչ» անուանած մարդոց դասակարգն, որք իրարու հետ կը մրցին հանրային պաշտօնները ձեռք ձգելու համար, և փոխն ի փոխ կուգան պաշտօնի գլուխ։ Գաւառացիին փոյթը չէ թէ ո՞ր խումբը գործի գլուխ կանցնի։ Իրենք կը հետաքրքրուին վարչութիւն մը որ գիրենք ի վիճակի դնէ խաղաղապէս աշխատելու, արտադրելու, իրենց արտադրութիւնները ծախելու, և գրամ խնայելու։ Ֆրանսական գաւառացիներ հիմակ առաջուան հլութեամբ չեն հետեւիր Փարիզի տրուած նշանաբանին։

«Մատակաքարի արշաւանքն, ինչպէս նախորդ արշաւանքներ, ցոյց տուաւ որ թէպէտ Ֆրանսայիք կրնան վիճիլ իրենց մէջ, բայց երբ ազգային դրօշին պատիւն ի վտանգի է առաջի օտարաց, ա՛լ չեն կռուիր, այլ ամեն Ֆրանսական սիրտեր հաւասար եռանդեամբ ու մինչեւ իսկ մոլեգնաբար կը բաբախեն։»

Ապա դառնալով գերմանական գործերու, Լոպանով Իշխան ըսաւ.

«Պիզմարք Իշխանի անկումը մեր ժամանակին ամենէն նշանաւոր պատմական դէպքերէն մէկն եղաւ, բայց ա՛չ ամենէն անակնկալը։ Կայսրն և ինք չէին կրնար մէկտեղ ապրիլ, և այս բան յայտնի ըլլալուն պէս բնական էր որ Պիզմարք Իշխան տեղի տար։ Անձնապէս չեմ՝ ճանչնար զայն, որովհետեւ երբ ես պաշտօն կը վարէի Պերլինի դեսպանատունը, նա դեռ չէր ծնած։ Բայց ճանչցած եմ անոր հայրը՝ գահաժառանգ Ֆրետերիկ Իշխանն, որ ապա Կայսր եղաւ, և գիտեմ որ Վիլհէլմ Բ. Կայսր և իւր վաղամեռիկ հայր Նայիքան աննման են իրարու որքան աննման կրնան ըլլալ երկու մարդիկ։ Երիտասարդ Կայսրն հիմակ իւր ինքնուրոյն ոգւով կը վարէ Տէրութիւնը։ Բայց կը սիրէ խորհուրդ հարցնել Հօէնլօէ Իշխանին, որոյ իմաստուն և հաշտարար բնաւորութիւն մեծ առաւելութիւն մ'է։ Հօէնլօէ Իշխան հայրենասիրական համակերպութեամբ կը վարէ իւր արդի պաշտօն։ զի իւր Ազատ-Լոսէնի փոխարքայութիւնը դիւանագիտական իւր նշանաւոր ապաշքէզին փայլուն վերջաւորութիւնը կ'ուզէր նկատել։ Բայց երբ իւր տէր կոչում ըրաւ իւր անձնուիրութեան, այս ծեր հասակին մէջ իսկ չկրցաւ մերժել։

«1870ի պատերազմը դժբախտութիւն մ'եղաւ համբէն աշխարհի։ որովհետեւ իւր հետեւեալ թողուց այնպիսի քինախնդիր զգացումներ որք ծանրապէս կը ճնշեն Եւրոպոյ վրայ, և յարատեւ անհանգարտութեան մէջ կը պահեն զայն։ Ուրիշ պատգամ մը որ ուղղապէս կը չփոխէ գոներմանիա և որուն Եւրոպա եւս անտարբեր չի կրնար ըլլալ, սա է թէ Պիզմարք Իշխան խորհրդարան մը կազմեց՝ ընդհանուր քուէարկութեամբ ընտրեալ երեսփոխաններով։ Այս գործողութեամբ միջոց տուաւ ընկերվարականներուն Ռայխսդակի անդամակցելուն։ և հիմակ ասոնք հոգ կը պատճառեն Վիլհէլմ Բ.ի Վարչութեան։ Այս մարդիկ այնքան ճարպիկ են որ օրինաւոր միջոցներով առաջ կը տանին իրենց անտեսական առաջարկներն ու խորհուրդները, հետեւապէս գերման Վարչութիւնը չէ կարող այժի գիմելով վերջացնել գործունէական հարցը։»

Պ. ՏԸ ՊլուԹից արտօնութիւն խնդրեր է Լոպանով Իշխանին խօսքերն հրատարակելու։ Իշխանը ձիգաղով մը հաւաներ է. «որովհետեւ ապահով եմ թէ իմ ըրած խօսքերս իմ բերանս չպիտի գնէք, ուստի կատարեալ ազատութիւն կը թողում ձեզ»։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ — Աթէնքէ հեռագրեցաւ այն լուրը թէ իրենց գինուորական ծառայութեան պայմանաժամը լրացուցած 7,000 զօրք զարձեալ զրօշի տակ պիտի պահուին իրրև կամաւոր։ Ընդհանրապէս, ասոնք պիտի ճամբուին, և անոնց տեղ պիտի գրուին նոր անվարժ գինուորներ։ Խնայութեան համար այսպէս գինեալ կառավարութիւնը թէև գիտէ թէ պիտի հեղուն, որովհետև քաղաքներու պահպանութեան և հանրային ապահովութեան համար վարժ զինուորներու պէտք ունի միչտ վարչութիւնը թէև պատերազմական նախարարն ուզեց 7,000 զինուորներն ասոր ոյժի չարձակել, բայց նախարարաց խորհուրդը մերկ չրաբ պատերազմական նախարարին զիտութեան, առարկելով թէ սովորութեան հակառակ նոյն զօրաց պահուիլը սխալ կրնար մեկնուիլ, և ամեն պարագայի մէջ, ծանր ծախք կը պատճառէ պետական գանձուն։ Մինչեւ երկու հարիւր նաւաստիներ որոց պայմանաժամը կը լրանայ՝ նաւատորմին մէջ կը պահուին իրենց ծառայութիւնը չարունակելու համար, որովհետեւ նաւազներուն մինչ քիչ է։

ՄԱՏԱԿԱՔԱՐ.—Անոնք որ Մատակաքարի բոլորվին իւրացման կուսակից են, կը պատրաստուին Երեսփոխանական Ծեռակայնի ի մօտոյ բացուելիք նստաշրջանին մէջ քննադատել նախարարական կարգադրութիւնները։ Պիտի պահանջեն որ Մատակաքար պարզապէս Ֆրանսայի կառավարիչներով կառավարուի իրրեւ Ֆրանսական գաւառ մը։ Թէև Տիւէն զօրավար Ռանավոլոն Թագուհւոյն հետ դաշնագիր մը կնքեց լոկ թեւարկութիւն հատատաց, բայց այս դաշնագիր ենթակայ է Խորհրդարանէն վաւերացուելու, և եթէ բացարձակ իւրացման կուսակիցք մեծամասնութիւն չահին, կառավարութիւնը չի կրնար դաշնագիրը վերջնական նկատել։ Ի Փարիզ կառավարական մամլոյն հրատարակութեանց նայելով, հաստատուած թեւարկութիւն ալ բացարձակ իւրացումէն չատ չի տարբերիր։ Հովա վարչութիւնը լոկ անուանապէս պահպանուած է։ Ի Թանանարիվ Ֆրանսայի ընդհանուր գործակատար կամ բարձր քոմիսէր մը պիտի նստի լիազօր իշխանութեամբ, յոլովէ պիտի բերի ամեն կարեւոր տնօրէնութիւնք կղզւոյն վարչութեան ամեն էական կէտերուն վրայ։ Իրեն խորհրդատու պիտի ունենայ երեւելեաց ժողով մը, բաղկացած Հովա, Սաքալա, Պէցիէօ, Անտաքար, Պէցիվիզարաք, Թանարա, և այլ ցեղերու գլխաւոր ներկայացուցիչներէն։ 1500 զօրաց պահակազունդ մը պիտի գրաւէ Թանանարիվ և Ֆրանսայի կամ ընդ Ֆրանսական հրամանաւ պահակազօրք պիտի հաստատուին Անտրիպա, Միւպերպիվիլ և արեւելեան ծովեզերաց վրայ։

Պ. Լը Միռ տը Վիլէս, Ֆրանսայի վերջին դեսպանն որ պատերազմէն առաջ՝ առաջ վերջնագիր մատոյց Մատակաքարի Թագուհւոյն, նմանապէս իւրացման կուսակից է։ Դիրքէ թէ «հովանաւորութիւն» անորոշ բառ է։ Ինչպիսի հովանաւորութիւն է այս։ Անգլիոյ վրայ Քրոմուէլի հաստատած հովանաւորութիւնն է, թէ Հնդկաստանի վրայ Անգլիացւոց հովանաւորութիւնը։ Թէ ոչ՝ ի Թունիս, կամ Անդամի մէջ Ֆրանսայի թեւարկութիւնն է։ Դուռ մը կամ բաց պէտք է ըլլայ կամ գոց։ Եթէ այնքան զոհողութիւններ կրելէն ետքն զմատակաքար ուրիշի պիտի չմոգուն։ պէտք է որ բոլորովին մերն ըլլայ։ Ֆրանսական ազգութեան ամբողջացուցիչ մէկ մասը կազմէ այսուհետեւ։ որպէս Այժերիա։ Հարկաւ Մատակաքարի տեղային պայմաններն ի հաշիւ պէտք է առնուին։ Ֆրանսայէն աւելի ընդարձակ ըլլալով հանդերձ, այդ կղզի միայն չորս միլիոն բնակիչ ունի։ Հարկաւ, Ֆրանսայի վարչային դրութիւնը կամ Քաղաքային Օրէնքն անմիջապէս ի կիր չենառնուիր հոն։ Ի բաց առեալ եւրոպեան կէդրոնները, միւս տեղերուն կառավարութիւնն համար պէտք է դիմենք բնիկներուն աջակցութեան։»

1900ի ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ կազմելու համար հատը 20 ֆրանց 3,250,000 պարտատոմս պիտի հանուի։ Իւրաքանչիւր պարտատոմս 20 մարդ տասնամի իրաւունք պիտի տայ։ Նաեւ կարեւոր գիշերի մը երեսփոխանով ճամբորդութեան սակրուն վրայ, կամ Արուեստանոցներուն մէջի մասնաւոր ցոյցերուն ընդունելութեան սակրուն վրայ։ Այն պարտատոմսեր նաեւ իրաւունք պիտի տան 20 վիճակահանութեանց, մեծագոյն պարգեւն ըլլալով կէս միլիոն ֆր։

ՔՈՊԵՆՀԱԳԷՆ, որք գարնանակ եղած էին Բրաչէզաղի և Քամաեռանսի միջեւ, խորտակեցին երկաթուղին՝ կառատարմի մը անցած պահուն, կարծելով թէ օգնութիւնը կը գրկուին Մարգիենէգ Քամբա զարավարին, և թէպէտ քանի մը հոգիք մեռան կամ վիրաւորեցան, բայց պարզ ճամբորդներ էին։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԱՀԱՆԴԱՑ կառավարութիւնը ծանուցեր է սպանիական դեսպանին թէ Սպանիա պէտք է փոխայ բառնալու Քուպացիներուն շարժումն, եթէ չուզեր որ խառնաշփոթութիւնք ծագին Միացեալ Նահանգաց հետ, ուր հանրային կարծեաց որոշ շարժում մը կայ իբրև պատերազմիկ ճանչելու Քուպացիները։

ՀԵՌԱԳՐ

ՔՈՊԵՆՀԱԳԷՆ, 15 Հոկտ. —Ռուսիոյ Ալեքսանդր Կայսրուհւոյն ծննդեանութիւնն հոկտ. 10/22ի կը սպասուի։ Կայսրուհւոյն մեռնելու հոգութիւնը փարատելու համար Զարն հրաման ըրած է ամենէն համաւաւոր մասնագէտները կանչելու։

ՓԱՐԻԶ. —Ֆրանսական պահակազօրքն հաստատեցաւ Թանանարիվ մայրաքաղաքին մէջ, որ անվնաս մնացած է։ Ամեն բան ի կարգին է, ըստ այն դաշնագրին զոր Տիւէն զօրավար Թագուհւոյն հետ կնքեց անոր պարատան մէջ։

—Զօրավար Տիւէն կը հեռագրէ Մատակաքարէն թէ Հովանիրուն բանակը գինուած ըրած պահուն բռնատարեալ պահած է առաջին նախարար Բայնիլէրիվոնին։

—Ֆրանսայի եպիսկոպոսները պատուիրեցին զոհաբանական պաշտօն կատարել եկեղեցիներուն մէջ Թանանարիվի տաման համար, և հոգեհանգստեան պաշտօն՝ մեռած զօրականներուն համար։

ՊԵՐԼԻՆ.—Իշխան Լոպանով այսօր կ'ուկնի Պերլինէ Փեդերսդորֆի երթալու։ Վիլհէլմ Կայսր իւր կենդանագիրը նուիրեց Իշխանին։ իւր ձեռագիր առորդրութեամբ։

ՀԻՌՈՄ.—Հռոմի Ֆրանսական դեսպանն յանուն իւր կառավարութեան շնորհաւորեց զՊ. Քրիսպի Հապեչատանի մէջ խոտիոյ յաղթանակներուն համար։

—Կ. Պոլսոյ խաղաղեան նոր դեսպան Պ. Բանոա մ'ինկնցաւ իւր պաշտօնատեղին երթալու։

ՄԷՏ. —Վիլհէլմ Կայսր Քուրեել հասաւ այս առաւ։ Լուսէնի նահանգապետ Հէդլէր զօրավար գինը ընդունեց։ Կայսրուհին Ուրվիլի կայսերական դղեակն առաջնորդելէ ետքը։ Կայսրը Մէց մտաւ, և ամենէն առաջ մայր-եկեղեցին գնաց։

ՊՈՒԿԱՐԷՇ.— Թագաւորը Խորշրդարանը յուսերու հաւանութիւն չտարով, Պ. Բաթարեանի նախարարութիւնն հրաժարեցաւ։ Պ. Սթուրդա ազատական նոր նախարարութիւն մը կազմեց, որոյ պիտն և արտաքին գործոց նախարարն ինքն է միանգամայն։

ՍԵՐԱՍՏԻՈՅ ՈՐԲԱՆՈՑԸ

Եօթն ութ տարիէ ի վեր գոյութիւն ունի քաղաքիս որբաբոյր Ընկերութիւնն և թէպէտ դեռ բաղձացուած վիճակի չէ հասած, սակայն միթարական է որ հաստատ քայլերով կը յառաջիմէ և տարուէ տարի նոր որբեր կ'ընդունի։ Ցարդ. 25—26 որբ ընդունած է, որոց 7—8ն՝ իրենց պաշտպաններուն (մայր, մեծ եղբայր, ազգական) յանձնած է, մին՝ Սանասարեան վարժարան զրկած (ձրիավարժ) և այժմ կը խնամէ 18 որբ։ Եթէ այսն ընկերութիւն իրեն զինոյ ամեն խեղճ որբերը չէ կարող ընդունիլ, պատճառն այն է որ հարուստ դասակարգն իրմէ սպասուած օգնութիւնը չըներ և նիւթական անձկութեան պատճառաւ չատերը կը մերժուին։ Զեմ մեղադրեր, վասն զի անխոհեմ քայլ մը թիւրեալ վատնգէ Որբանոցի ապագային։ Պրպտոյ Որբանոցն բաւական ժամանակէ ի վեր Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնն և լրագրութիւնը կը գրգռեցնէ, և իրաւամբ կը խորհուի իրարմէ անջատելու Արդ, կարելի չէ՞ որ՝ քանի որ Պրպտոյ մէջ բարձրագոյն վարժարաններ պակաս չեն, քաղաքիս որբանոցն կեդրոնական որբանոցի վերածուի, որպէս զի այդ պատճառաւ հոս ալ բարձրագոյն գիշերօթիկ վարժարան մ'ունենանք, ուր թշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտներ եւս ընդունուին։ Հոս ապրուստն և ամեն ինչ աւելի աժան լինելով, այնպէս կը կարծեմ թէ համեմատաբար աւելի քիչ ծախսով կարելի է աւելի շատ որբեր խնամել. և դաստիարակել որբեր, գաւառներու խորերն, աւելի գիւրին պիտի գտնեն ապրուստի միջոցներ, քանի որ ամեն ապարեզ դեռ կայ է և բաց կրնան գտնել իրենց առջեւ։ Ցայսմիկ է սակայն թէ Սեբաստիան չէ կարող 200ի չափ որբոց պէտքը հոգալ և Պոլիսն իբրեւ սանտապարտի ժամանակ մը նպաստ յատկացնել, նոյն իսկ իւր ծախսածէն նուազ գումար մը։ Արդէն Ազգ. սեպհական ընդարձակ և յարմար գետինները շատ ունինք, եթէ չգտնուի բարեսէր հարուստ մը որ յանձնառու լինի վայելուչ և բաւականացուցիչ չէնք մը կառուցանել, ընդհանուր հանգանակութեամբ այդ պակասն չուտ կը լեցուի։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօրմէն, ինչպէս նաեւ հիւանդանոց-որբանոցի Պատ. հոգաբարձութենէն կը խնդրեմ որ բարեհաճին վարկեան մը ուշադրութեան առնուլ սոյն խնդիրքս։ Նաեւ, կը լսեմ թէ բողոքականաց քարոզիչը, լուսաւորչական և բողոքական անդամներու ընկերակցութեամբ, նախաձեռնարկ կը լինի իդական սեռի որբանոց մը հիմնելու, պայմանաւ որ որբահիները բողոքական կրթութիւն մ'առնուն և ոչ թէ սահմանին։ Բարեգործութեան աւելի, կրօնային մտադրութիւն մը կը նշմարեմ հոս, քանի որ «կին մը կրթելը սերունդ մը պատրաստել է»։ Արդ. կը խորհիմ թէ, քանի որ օգնողներն լուսաւորչական հայերը պիտի ըլլան (զի բողոքականք մատի վրայ կը համրուին) և օգնուողներն ալ իրենց որբահիներն։ ո՞վ են մեր Որբասէր Ընկերութեան անդամներն. ասոնք չէ՞ որ արքեպն և իրենց որբանոցն երկսեռի վերածեն, քանի որ արական սեռի որբանոցն բացուած օրէն կը խորհէին առ այդ։ Բարի նախանձ մ'է այս։ առ որ կը մեմ զիրենք։ Այս խնդիրքս ալ ձեզ կ'ուղղեմ ո՛վ որբասէրներ։ միթէ դուք մ'ոնչ որբերն կը սիրէք և ազիկներն—ապագայ մայրերն, ընտանեաց հիմերը-կ'ատէ՞ք...

ՍԵԲԱՍՏԱՑԻՆ

23 Սեպտ. Սեբաստիա

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Խառն ժողովն երեկ ի նիսա գումարուեցաւ ի Պատրիարքարան։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, տակաւին տկար ըլլալով, նիստին չնախագահեց։

Բողոքականաց ազգապետ Յակոբ Էֆէնտի Պոյաճեան առջի օրը Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանն երթալով, այցելութիւն տուաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ սեպտեմբեր ամսոյ մէջ ի նպաստ հաստատութեան հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են.

Մեծապատիւ Տէրաք և Աղնուհւոյ Տիկնայք՝ Գ. Ն. Շիրմանեան էֆէնտի ընթացիկ դրամ 216, Կարապետ Գարբուդճեան Սիրիհիսարցի (իւր հանգուցեալ հօր Մէկ. Գէորգ Գարբուդճեանի հոգւոյն համար) 216, Անդրանիկ Գրիգորեան 176.50, Տօրթ. Միհրան Եաղճեան 108, Բարեսէր ամն 108, Սահակ Մատթէոսեան և աշխատակիցք 100, Տիկին Կիւլիսէն Գարամանեան 60, Տիկին Պայծառ Տէվիլեան 56, Տիկին Խաչուհի Եղարեան 54, Յարութիւն Արապեան և Յովհաննէս Պապեան Սիրիհիսարցի 25, Բարեսէր ամն ձեռամբ Տ. Խաչատուր քահանայ Տ. Բարիէլեանի 20, Մէ.ի Յովհաննէս Մատաթեան Սիրիհիսարցի 20, Բարեսէր ամն 20։

Դուռնար հագար հարիւր եօթանասուն ևրենու կէս գահեկան (1179.50)։

Օվանէզի բարեսէր ազգայինք՝ ձեռամբ Սոեփան աղա Զաքարեանի 6000 օխա ածուխ Մեծ. Խաչիկ էֆէնտի Խաչատանեան, 809 օխա խոզոյ, Մէկ. Գասնիկ էֆ. Յովակիմեան 1 ոչխար, Գասնիկ էֆ. Յովակիմեան 2 ուլ, Լեւոն Աւետիսեան Սարմեմատրեցի 1 ոչխար, Իսկեան եղբարք 2 ոչխար, Սամսոնիացի բարեսէր ազգային մը 1 ոչխար, Գէորգ Թէլիչեան սենեկապետ Սանասարի խանի 1 ոչխար, Կարապետ Մարարիսսեան բնակեալ յերէնիպէզ 1 ոչխար, Կ. Եսայեան Ց. Խաչատուրեան Ընկ. 7¼ օխա թէյ, Երկու Բարեսէր ազգայինք 8¾ օխա շաքարեղէն, Մարգիպէզ բնակեալ Յովակիմ էֆ. Մինասեան և Երիցայի Սարգիս էֆէնտի Տ. Ստեփանեան 6 օխա 80 արամ ծխախոտ, Մանուէլ Գրիգոր Զարխուկեան 10 օխայ իրիկ, Մանուէլ Գրիգոր Զարխուկեան 8 օխա բաղխ, Գաբրիէլ Կիւլլերեան Շապին Գարահիսարցի 20 լիտր հայ, Մարտիկ Շերիրենան 600 պրակ սիկառէ թուղթ, Յակոբ Պօղոսեան Սիվրիհիսարցի 5 զոյգ բըրդեայ գուլպայ, Տիկին Արեքսանդ Ալպերթեան մէկ արամնոյ արծաթի ատք մը, հանգուցեալ բժիշկ Լեւոն Համամճեանի գրեանք ձեռամբ Գրիգոր էֆ. Գալբաչճեանի 8 հատ բժշկական գրեանք, 12 հատ շրջաբերական և այլ տեսարանեան։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան Ազգ. Հիւանդանոցի

Ա՛ստեղծագործ՝ Վ. Ա՛ստեղծագործ

Յ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ Գ. Խ. ԷՎՐԵՆԵԱՆ

Ընդհանուր

ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆՔ Ի ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Այս աւուր Սապահի մէջ կը կարդանք հետեւեալը.

«Ժամանակէ մ'ի վեր «Հայկական խնդիր» անունով խնդիր մը ծագած ու գոյութիւն առած է։ Այս մասին իրաց վիճակին չհամապատասխանող տեսակ տեսակ ստութիւններ կը հրատարակուին թշնամական ոգի ունեցող աղբիւրներէ։ Եւրոպական լրագիրք ալ իրենց երեւակայութեանը մէջ կարգ մը լուրեր ստեղծելով՝ սուտ ու տխալ հրատարակութիւններ կ'ընեն։ Մանաւանդ այս միջոցս հայ հասարակութեան պատկանող ամենափոքր թիւ մը կազմող մէկ քանի կարճամտներ, զորս նոյն հասարակութեան ամենամեծ մասը կը պախարակէ, ապերախտ վարմանց ու գործառնութեանց մէջ գտնուած են, ինչ որ, կը լսուի թէ ժողովրդեան մէջ այլ և այլ տարաձայնութեանց տեղի տուած է։ Զարմանքով լսուած է թէ այդ զրոյցներու մէջ անգոյ և տարօրինակ դաղափարներ ալ ծագած են, որպէս թէ Եւրոպա պաշտպանողական աչքով կը նայի մէկ քանի անձանց վերջին անգամ ունեցած հաւատարմութեան հակառակող ընթացքին և թէ հետեւաբար հայ հասարակութեան իշխանապետութիւն կամ ինքնօրինութիւն և կամ վարչական մենաշնորհներ պիտի տրուին։

«Բայց թէ ժողովրդեան մէջ չըլլած, թէ բարին ու չարը որոշելու անկարող ու փաքր թիւ ունեցող հայ անհատներու և թէ Եւրոպական լրագրաց սմանց կողմէ այս խնդրոյ առթիւ երեւակայուած զրոյցներն ա՛չ կառավարութեան ոգւոյն և ա՛չ ալ իրաց ճշմարիտ վիճակին բնաւին չեն համապատասխաներ։ Հայ հասարակութեան ամենամեծ մասը գիտնալով որ այսչափ դարերէ ի վեր Օսմ. կայս. կառավարութեան իրրեւ հպատակ շնորհներ վայելած են, ասոնց համար միչտ երախտապարտ են և հաւատարմութեան շաւղին մէջ հաստատուն կը մնան. սակայն ասոնցմէ բաժնուած մէկ քանի անձեր, ուէ կերպով ուղղուած են խռովարարարութեան անել ճամբուն մէջ որուն եւ մը տալու խրախուսիչ հնարքով հաւանական է որ իրենց ուզած եղանակաւը զանազան ստութիւններ հնարեն և Եւրոպական լրագիրներէ մէկ քանին ալ կամ անտեղեակ ըլլալով և կամ մէկ քանի շահամոլ խռովարարներու խնդրանքը ստութիւններ հրատարակեն։ Իսկամ ժողովուրդն և ոչ-իսկամ միւս հասարակութիւններն ալ տեսնելով այդ կարգի խորշելի անձանց ունայն և երեւակայական առարկութիւնները, կարգ մը գաղափարներու հետեւէ կ'երթան, որք բոլորովին անհիմն են։

«Գալով իրաց ճշմարիտ վիճակին, Վեհ. Սուլթան, որուն կեանքի և փառաց երկայնութիւն շնորհէ Բարձրեան Աստուած, ի վաղուց անտի կը փափաքի որ իր ամեն կայս. հպատակները ժամանակին պահանջմանց համաձայն վիճակի բարձրացում ու երջանկութիւն ունենան և իր կայս. երկիրներու ընդարձակութիւնն ի նկատ առնելով անոնց կարօտ եղած բարենորոգումներն ի գործ դրուին։ կը լսուի թէ Ն. Կ. Վեհափառութիւն իր՝ հանրութեան գիմած հայր մ'ըլլալը ցոյց տալու հպատակասիրական նուիրական նպատակաւ նկատողութեան առած է հետեւեալները.

«Իւրաքանչիւր տեղւոյ ու նահանգի ընդունակութեան, ժողովրդեան խառնուածքին ու բնութեանը և ժամանակին պահանջմանց համաձայն, սահմանումներն ու սահման-զինուորները աւելցնել, վարչական ու դատական մասը բարենորոգել և կառավարութեան ոգւոյն համապատասխանող բարենորոգումներն ու յառաջիմութիւններն ընդունակել, այն կերպիւ որ կայս. նահանգաց ընդհանուրին համար ի գործ դրուի և կիլիանէի խաթիմը հիմայ ունեն մինչեւ այսօր ի գործադրութեան եղող օրէնաց և կանոնաց չրջանակին մէջ ըլլան և Անատոլուի ընդարձակ երկիրներու կայս. Նահանգները բարենորոգմանց սկզբնաւորութիւն մը կրեն։ Վերջապէս աւելցնել այն զանազան տեսակ շնորհները զորս իւր բոլոր կայս. հաւատարիմ հպատակները կը վայելեն առանց բացառութեան։

«Այս բարենորոգումնք և զարգացումնք, որք պարծանաց գրքի մը խորանգիրն ըլլալու արժանի են, կայս. միւս նահանգաց համար ալ գործադրուելով պատճառ պիտի ըլլան կայս. հպատակաց բոլոր դասակարգերուն նոյնն աւելի բարեբաստիկ կացութիւն մը ընծայելու և վարչութեան կարգապահութեանը այժ տալու ինչպէս նաեւ հանրային իրաւանց ու շահերու ամենակարեւոր հարցը մէկ քանի պակիկ պիտի ապահովցնեն։

«Այս բարենորոգումի ամբողջովին կը համապատասխանէ օսմ. կառավարութեան ի վաղուց անտի ունեցած բարձր ընթացքին, որ է հաւասարութեան և իրաւանց պահպանութեան հիմնական խնդիրը, որով հարկ է որ բոլոր ժողովուրդը նորէն բարեմաղթութիւններ ընէ Վեհ. Սուլթանին համար։ Ուստի անկեղծութեամբ և երախտագիտութեամբ կը հրատարակենք Ն. Կ. Վեհափառութեան արդարասիրութեան և գթութեան այս նոր արարքը։»

* * *

Լիգոպոլ ալ հետեւեալը կը գրէ.

«Ժամանակէ մ'ի վեր «Հայկական խնդիր» անունով հոս ու հոն խնդիր մը հրապարակ եղած է։ Անոնք որք զրոյցներ հանել իրենց բան գործ ըրած են, այդ չաղէն չեն կրնար ետ կենալ, այդ խնդրոյն և անոր վերաբերեալ մանրամասնութեանց վրայ կը ճառեն։ Ասոնք մոռնալով օսմ. կայս. կառավարութեան դարերէ ի վեր ունեցած քաղաքակրթական ու վեհանձն քաղաքականութիւնը, իրաց վիճակին բնաւ չհամապատասխանող սուտեր առաջ կը քշեն իբրեւ թէ Հայաստան պիտի կազմակերպուի եղեր, կամ իշխանապետութիւն կամ վարչական ինքնօրինութիւն և կամ մենաշնորհ պիտի տրուի եղեր։

«Օսմ. կայս. կառավարութեան հաստատութեան օրէն ի վեր իր ունեցած արդար կանոններն ապահովցուցած են բոլոր հպատակաց երջանկութիւնն ու անդորրութիւնը։ Այդ կանոններու չընորհիւ կայս. կառավարութիւնը մոռրեր չէ թէ հպատակաց մէջ կրօնքի, ազգութեան և ցեղի տարբերութիւն կայ, ուստի իր հովանոյն տակ անդորրութեամբ ապրող բոլոր ազգերու և հասարակութեանց նկատմամբ ունեցած հպատակասիրական զգացմանց համաձայն շարժած է. ամեն դարու և ժամանակի մէջ հարկ եղած օրէնքները դրած է իր հպատակաց երջանկութիւնն երաշխաւորելու նպատակաւ։

«Մեր Օգոստափառ Վեհապետը իր գահակալութեան օրէն ի վեր իր նախորդաց նման միչտ մտածած է երկրին ու ազգին անդորրութիւնն ու երջանկութիւնը. գիշեր ցերեկ իր հանգստութիւնը այդ կէտին յատկացնելով՝ երկրին ու տերութեան փրկութիւնը ապահովցնելու կը ջանայ։

«Կառավարութիւնը՝ բարերար Թանզիմաթէն ի վեր, միչտ աչքի առջեւ ունի հանրութեան ճշմարիտ օգուտը և կը ջանայ առ այդ արդար տնօրինութիւններ ընել։ Դարերու և ժամանակներու նորոգմամբ, կայս. կառավարութեան անկիրթ բաղձանքներն աւելի կը փայլին։ Զարմանալի կը թուի ընթացքն այն անձանց, որք տեսնելով կառավարութե

գատական վարչութեան և վերջապէս ուրիշ կարեւոր ճիւղերու վերաբերեալ օգտակար տեղեկութիւններ։ Ասոնց բարերար արդիւնքը ընդհանրապէս պիտի վայելեն կայս. բոլոր հպատակները։ Կ'աւարտենք մեր խօսքը բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին համար։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Սէն-Սէպասթիէնի օտ. պատուակալ հիւպատոս անուանեցաւ Գ. Քասվէէ տը Զէէնէսի։

Վանայ Պարկիրի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Պէրութի Սաֆիթա գաւառակին գայմագամ Իսմէր Շիւքրի էֆէնտի։

Սըվագի Հաւզա գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ կղզիներու նախկին գայմագամ Օսման Զիւհտի էֆէնտի։

Նոյն նահանգին Լատիք գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Պոլիսի նախորդ գայմագամ Ալի էֆէնտի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՈՒՄ.—Սեպտ. 3 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագիրներ ծանուցած են թէ Հալէպի, Խարբերդի, Պէրութի, Վանայ, Էնգիւրիի, Մուսուլի, Պիթլիսի, Սըվագի և Տրապիզոնի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա առջի օրը Թարապիա գնաց և այցելութիւն տուաւ Ֆրանսական դեսպան Գ. Քանպոնի։

Սայիտ փաշա չոգեմակոյկով Թարապիէն իջաւ և իր ապարանքը գնաց ի Նշան Թաշ։

Գ. ԲԱՆՁԱ. — Հռոմէն հոկտ. 3 թուականաւ ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան Գ. Բանձա ճամբայ ելած է մայրաքաղաք գալու համար։

ԱՇՍԹԷՖԱՆՕՍԻ մէջ ի յիշատակ ռուս գինուորաց կառուցանելի մատուռին շինութիւնը վերսկսած է։ Այդ շինութեան համար նախապէս յատկացուած 150,000 ռուպլին սպառած էր շէնքին աւարտումէն առաջ, ճարտարապետին անհոգութեանը պատճառաւ։ Այդ ճարտարապետ յատկապէս Ռուսիէն զրկուած էր։ Ռուսական դեսպանատան գինուորական կցորդ գնդապետ Պ. Բէչքովի չանքերուն շնորհիւ, իր Ռուսիա գտնուած պահուն տրամադրութեանը տակ 100,000 ռուպլի զրուած է այդ նպաստակաւ։ Գնդապետին հետ ուրիշ ռուս ճարտարապետ մ'ալ եկած է, որ անմիջապէս գործի սկսած է։

ԲԵՐԱՒ մէջ նպարեղէնաց ֆրանսական գործակցական մեծ ընկերութիւն մը պիտի կազմուի։ Կեդրոնը պիտի ըլլայ այն շէնքին մէջ, որ կը կառուցուի Միսիրլի օթեղին տեղ։

ԻԶՄԻՐԻ վաճառականք ոմանք, որք Մարսիլիա հետ յարաբերութիւններ ունին, Մէսաժըռի Մարիթիմ ընկերութեան տեսչութիւնէն խնդրած են բարիփոխել չոգենաւերու նոր ժամանակացոյցը։ Ընկերութիւնը քննիչ մը պիտի զրկէ Իզմիր՝ տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելու համար։

ՔԱԼԻՄՆՕՍ կղզիէն կը գրեն թէ ապունգ որսացող մէկ քանի նաւակներ զարթեր են յուսահատ վիճակի մէջ։ Հակառակ տաժանելի աշխատութեանց, իրենց ճամբու ծախքերնին անգամ չեն կրցած հանել։ Սաքֆանտուով որսացողներէն, 50 օրուան մէջ, 280 մարդեր մեռած են Ափրիկեան Տրիպոլսոյ առջեւ։ Իսկ միւսները մեկներ են անկից, որովհետեւ բազմաթիւ խոշոր ձուկեր կը հաւաքեն խեղճ որսորդները։

ՄԱՀ Գ. ՏԸ ՄՕՆԹՕԼՕՆԻ.—Աթէնքի ֆրանսական դեսպան Գ. տը Մոնթօլոն, որ ժամանակին Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանատան խորհրդական եղած է, մեռեր է ի Փարիզ, ուր կը գտնուէր արձակուրդով։ Նախարարապետ Գ. Ռիպոթ այցելութիւն մը տուած ատեն կաթուած մ'ունենալով յուսահատ վիճակի մէջ տունը տարուեր և այս կիրակի օր մեռեր է։

ԲԱՂԱՒԱՇԻՆ պաշտօնէից հանգստեան թոշակի անտուին անցեալ յուլիս ամսուան կատարեալ եղած է 5,292,597.92½ դրուշ։ Այդ գումարէն, տրուած ամսական չակներն ու ծախքերը հանելով, մնացած է 4,551,208.78½ դրուշ։

ՄԱՐՄԱՇԻՆ վերատեսչութիւնը Պէրութի մաքսատան տնօրէնին զրկած է սակացոյցն այն տուրքերուն, որք պիտի առնուին տեղւոյն քարափը հանուելիք ապրանքներէն։

ԳԱԼԹԱԿԱՆՔ.—Անցեալ սեպտ. ամսուն մայրաքաղաքս ժամանած գաղթականներու թիւն է 4913, որք նահանգները զրկուած են բնակութիւն հաստատելու համար։

ԱՏԱԼԶ.— Դարաղաճի ատաղձի վաճառականք, աղերսագիր մը մատուցանելով Այտընի կուսակալութեան, յայտարարած են թէ մինչեւ օտար երկիրներէ բերուած ատաղձներէն հարիւրին ութ տուրք կառնուի, օսմանեան երկիրներու անտառներէն կտրուած ատաղձներէն հարիւրին տասներկու կ'առնուի, ինչ որ կը վնասէ ատաղձի տեղական գործարաններուն։ Կուսակալութիւնը նկատողութեան առած է այդ աղերսագիրը։

ԳԱՐԱՏԱՂԻ երմտական նախարար Գ. Նիքոմաթեանցիէ, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, առջի օրը Օտեսա ուղեւորեցաւ աւստրիական չոգենաւով։

ԴՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատունն առջի օրը փոխադրուեցաւ ի Բերա։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Կայս. Դիւանարանին կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան մը համաձայն, անցեալ յուլիս ամսուն ընդամենը երկրաշարժի 64 ցնցումներ պատահած են, որոց 25ը՝ օսմանեան երկիրներու մէջ, մնացեալներն ալ՝ Իտալիոյ, Հունաստանի։ Այդ 25 ցնցումներու մէն պատահած է իշխանաց կղզիներու կողմը, 12ը՝ Պրուսայի նահանգին հիւսիսային արեւելեան կողմը, 2ը՝ Տարսանէլի մէջ, 2ը՝ Իզմիրի շրջակայքը, 4ը՝ Էնկիրիի և Գասթէմունիի մէջտեղը, 2ը՝ Բրլիի մէջ և 2ը՝ Եանեան մէջ։

—Այս երեքշաբթի իրիկուն Կ. Պոլսոյ մէջ ու շրջակայքը երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է։

ԱՆՇԱՌԻՐ. — Զեռնհան իշխանութիւնը որոշած է կրկին քանակութեամբ իրը տուգանք հարիւր զրուշ առնուլ այն անձերէն, որք ուրիշի մը յատուկ անցագրին մէջ նշանակեալ անուններն իրենց վերագրելով կը պտտին։ Ասոնք իրրեւ անցագիր չունեցող պիտի նկատուին։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց գիծը Ատաբազարի կայարանէն մինչեւ քաղաքին մէջ երկարելու համար, ընկերութիւնը ադերսագիր մը և հարկ եղած յատակագիծերը մատուցած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, որ զրկած է գայն Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։ Ընկերութիւնը այդ գծին քսլոր ծախքը ինք պիտի հոգայ և երաշխաւորութեան գումար չպիտի պահանջէ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութեան աղերսագիր մը մատուցուելով, 400 հազար ֆրանք պահանջուած է արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութենէն։ Խնդրագրին, որ արեւելեան երկաթուղոյ գծերու շինութեան յանձնառու մ'է, յայտարարած է թէ այդ գումարը կը պահանջէ այն գիծերուն համար, զորս Զաթալճայի կողմը շինած է արեւելեան երկաթուղիները շինուած պահուն։ Պատասխան տրուած է խնդրագրուին որ կրնայ դատարանաց դիմել։

ՏԷՖԹԷՐԽԱՆԷի վերատեսուչ Ալի Ռիզա փաշա հիւանդ ըլլալով, մէկ քանի օրի վեր բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղիէն։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խեդիվին մայրն ու հօրաքոյրը շաբաթ օրը Եգիպտոս պիտի ուղեւորին յատուկ չոգենաւով։

ՀԵՏԻՈՏՆ ՈՒՂԵՒՈՐԲ. — Իզմիրէն հետիոտն մինչեւ Փարիզ և անկից Մարսիլիա գացող երկու յոյն երիտասարդներէ մին՝ Սօքրաթ Լէօնտարի՝ Մարսիլիայէն չոգենաւով Իզմիր վերադարձեր է։

Իզմիրցի ուրիշ յոյն մը՝ Միխայիլ Միխայիլի, որ Մարսիլիա կը բնակի, հետիոտն ուղեւորութիւն մը կատարեր է յեւրոպա և անցեալ ուրբաթ օր ճամբայ ելեր է Կ. Պոլսոյ ճամբով Իզմիր երթալու համար։

ՊԱՊԱԿԱՆ նուիրակ Տ. Պօնէթի ի Մոսոյ Սէլանիկ պիտի երթայ գործով։

ԹՈՒԱԽՏ.— Իզմիրի յոյն հասարակութենէն թոքախտէ մեռած են յուլիս ամսուն 31, օգոստոսին 14 և սեպտեմբերին 20 հոգի։

ԵՂԵՌՆԱՒԱՏ ատեանն երէկ դատեց Թաթար Սէլիմ անուն անձն, որ Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին մէջ որձարանի սպասաւոր մը սպանած էր։ Սէլիմ դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ընկերութիւնք Իզմիրի մէջ տարւոյս սկիզբէն մինչեւ անցեալ հինգշաբթի օր պատահած հրդեհներու համար 12,367 անգլիական ոսկւոյ վնաս մը կրած են։ Անցեալ տարի նոյն ժամանակաշրջանին այդ գումար 60,932 ոսկի էր և նախորդ տարին ալ 16,134։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարութիւնը գրած է ձեռնհաս իշխանութեան որ Շիրքէթի Խայրիէի նաւակայք քննութիւն Ծովային պաշտօնատան մէջ և նոյն ընկերութեան շոգենաւերու երթեւեկութեանց համար նաւային ապայ մը քննիչ կարգուի։

ԹՈՒՋ ԵՒ ՁԱՄԻՋ.—Իզմիրէն կը գրեն թէ մինչեւ հիմա 64,859 բեռ թուզ տարուած է, որը բարձր գնով ծախուած չեն։ 298,500 կենդինար չամիչ տարուելով, 256,500 ը ծախուեր է։

ԲԷՆԻՐԻ մէջ առջի օրը ջրհորէ մը հանեցին Գոչ անուն 24 տարեկան երիտասարդի մը դիակը։ Գոչ սրճարանի սպասաւոր էր։ Ոստիկանութիւնը քննութեանց ձեռնարկած է։

ԱՐԻՒՆԱՒԻ կռիւ մը պատահած է անցած հինգշաբթի օր Իզմիրի Զօրապարաւ կոչուած չուկային մէջ։ Օսման, Ալի Զավուշ, Տէնիզլի Սալիհ և Իզմիրլի Մէհմէտ անուն չորս մարդ սրճարանի մը մէջ նստած էին, երբ յանկարծ կռիւ մը հանեցին մէջերնին։ Իզմիրլի Մէհմէտ Օսմանին դանակի հինգ հարուած զարկաւ և Ալի Զավուշին՝ դանակի հարուած մը սրտին։ Ոստիկանութեան քովիսէր Թէվֆիգ պէյ վրայ հասնելով Ալի Զավուշը մեռած և Օսմանը մահաւերձ գտաւ։ Այս վերջինը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։ Տէնիզլի Սալիհ, որ ոստիկաններու ձեռքով ձերբակալուած էր, կրցաւ տեղեկութիւններ տալ ոստոց շնորհիւ գտան Մէհմէտը որ իր տան մէջ պահուրտած էր։

Տես չորրորդ երես ԲՐԷՆԴԱՆի մեծ վաճառատան ծանուցմը։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԱՆԱԳԱՏՄԻՆ

Ռուսիոյ Քանոնադային մեծ-դուքսը և իր կինը՝ Էլիզաբէթ դքսուհին՝ ընկերակցութեամբ Լօպանօֆ իշխանին և ուրիշ անձնաւորութեանց՝ Բարիզէ մեկնելէ առաջ ներկայ գտնուեցան Ֆրանսական Ակադեմիին չաբաթական նիստին, անցեալ հինգշաբթի։ Ներկայ էին նաև Ֆրանսայի պատարին գործոց նախարար Գ. Հանոթօ և կրթական նախարար Գ. Բուանքաէ։ Բարձրաստիճան այցելուները սանդուխին գլխէն ընդունուեցան Ակադեմիի դիւանին կողմէ և ժողովարանն առաջնորդուեցան։ Անմիջապէս յետոյ բացուեցաւ ատեանը, որուն կը նախագահէր Օմալի Դուքսն, իր քովն ունենալով Գ. Բոլ Պուրժէն և Գ. Կասթօն Պուասիէն, իրրեւ քարտուղար։ Ներկայ անդամներն էին՝ Լէօն Սէ, Լիւտովիք Հալէվի, Ժիւլ Սիմոն, Սիւլլի Բրիւոմ, Շերպիւլիէ, Ֆրանսուա Քոբէ, Ժ. Պէրթրան, Օքթաւ Կռէտա, Ժիւլ Բլառդի։ տը Վօկիւէ դերկոմտը, Հաների տը Պոռնիէ, Թիւռօ-Տանժէն, Սորել։

Կարդացուեցաւ պաշտօնագիր մը որ կ'արտօնէր Ակադեմին՝ ընդունիլ տիկին Տէլիայլի և Գ. Գ. Ռոտիկ ու Էլիի կողմէ նուիրուած 1000 ֆրանքի տարեկան եկամուտը որ իրրեւ մրցանակ պիտի տրուի գրական օգտակարագոյն գործին հեղինակին։ Այս պաշտօնագրին ընթերցումէն ետք, Օմալի Դուքսը գեղեցիկ բանախօսութիւն մը արտասանելով ողջունեց մեծ-դքսն որ Բեռլպուրկի Ակադեմիին նախագահն է, և մեծ դքսուհին, համակրական խօսքերով և պատմական յիշատակներով։

Մեծ-Դուքսը հակիրճ կերպով պատասխանեց։

Յետոյ, Սիւլլի Բրիւոմ կարդաց իր մէկ քերթուածը զոր հոկտեմբեր 25ին պիտի կարդայ ի Թէաթռ-Ֆրանսէ, Ֆրանսական հինգ կաճառներու հատատման հարիւրամեակի հանդէսին առթիւ։ Օմալի դուքսն ալ կարդաց իր «պատմութիւն Քանտէի» երկասիրութենէն գլուխ մը, «Քանտէի վերջին վայրկեանները», որ մեծ ախորժ պատճառեց ունկնդիրներուն։ Նիստին մնացեալ մասը նուիրուեցաւ, ըստ սովորութեան, Ակադեմիի վերաբերեալ աշխատութեանց։ «Սիրող, սիրելի, սիրել» բառերուն վրայ լեզուաքննական ծանօթութիւն մը կարդացուեցաւ և դիտողութեան առարկայ եղաւ, որուն մեծ հետաքրքրութեամբ հետեւեցան հիւրերը։

Երբ ատեանը փակուեցաւ, մեծ-դուքսը ու դքսուհին հրաւիրուեցան իրենց այցելութեան ի յիշատակ ստորագրել ներկայութեան տումարը, ինչ որ սիրայօժար կատարեցին։ Յետոյ, Օմալի դուքսն անոնց ներկայացուց ներկայ Ակադեմականները որոնց իւրաքանչիւրին հետ սիրալիր խօսքեր փոխանակեց Մեծ-դուքսը։ Մասնաւորապէս յայտնեց Սիւլլի-Բրիւոմին թէ ինք ռուսերէնի թարգմանած է անոր երկու քանատեղծութիւնները, և Կասդոն Պուասիէին՝ թէ իր առաջարկութեամբ էր որ Բեռլպուրկի Ակադեմին քանի մը տարի առաջ թղթակից անդամ ընտրած էր զինքը։

Մեծ Դուքսն ու Դքսուհին իրենց ուղեկիցներուն և խումբ մը ակադեմականներու ընկերակցութեամբ առաջնորդուեցան մեծ զահլիճն ուր տեղի կ'ունենան Ակադեմիին հանդիսական գումարումներ, և ուրիշ յարկերը։

Այս առթիւ Բարիզի թերթերը կը յիշեցուցին թէ 1717ին Մեծն-Պետրոս այցելած էր Ֆրանսական Ակադեմին ուր ինք անձամբ սրբագրեր է Ռուսիոյ և գլխաւորաբար Կասպից ծովու քարտէս մը որ ներկայացուեր է իրեն։ 1782 մայիսին, Ռուսիոյ Մեծ-Դուքսն ու Դքսուհին որոնք «Հիւսիսի կոմս և կոմսուհի» ծածկանունով կը ճամբորդէին, նոյնպէս այցելած են Ակադեմիին։

Նաբոլէոն Ա. օր մը յանկարծական կերպով Ակադեմին երթալով, ներկայ գտնուած է նիստին։ Ուրիշ մեկնաիներ ալ այն տեղն կատարած են այս այցելութիւնը։ Բաւական տարիներէ ի վեր, ոչ մէկ մեկնաիա կամ կայսերական դերդաստանի անդամ չէր այցելած Ակադեմին։

ԹԷՕՊՕՍԻՈՍ

Ռուսական թերթ մը չահեկան տեղեկութիւններ կուտայ Թէոդոսիոյ (Խրիմ) նաւահանգստին շինութեան վրայ որուն բացումը կատարուեցաւ սեպտեմբեր 9 ին։ Ասիկա նշանակելի դէպք մըն է հարաւ առեւտուրին ու ճարտարագործութեան համար։

Թէոդոսիոյ նաւահանգիստը շինելու գաղափարը այն թաւանէն ի վեր գոյութիւն ունէր երբ որոշուեցաւ վերցունել Սեւծովտարոյի առեւտրական նաւահանգիստը։ 1890 մայիս 11 ի հրամանագրին համաձայն, հաղորդակցութեանց նախարարութեան յանձնուեցաւ քննել Թէոդոսիոյ նաւահանգստին և Ճանբօյ—Թէոդոսիոյ երկաթուղիին շինութեան խնդիրը։ քննութիւն որ կատարուեցաւ նոյն տարւոյն ընթացքին մէջ։

Գլխաւոր գործն էր՝ նաւահանգիստը պաշտպանելու միջոցը գտնել արեւելեան և հիւսիս-արեւելեան հովերուն դէմ։ Յետոյ հարկ եղաւ քարափներուն հնարաւոր ընդարձակութիւն մը տալու միջոցը փնտռել, որպէսզի Թէոդոսիոյ նաւահանգիստը կարենայ բեռնաւորել բոլոր այն ապրանքները որոնք մինչեւ ցարդ կը հաւաքուէին Սեւծովտարոյի նաւահանգիստին մէջ։ Վերջապէս որոշուեցաւ 23 ոտք խորութիւն տալ նաւահանգստին, ըստ որում արմատաց փոխադրութեան յատկացուած գտար նաւերուն սուզամասն՝ ընդհանրապէս այսչափ է, բայց անակն մը չենել քարափները որ ապագային կարելի ըլլայ նաւահանգստին խորութիւնը մինչեւ 28 ոտք աւելցնել։

1891ին էր որ 4,200,000 ռուպլիի վարկ մը քաղաքաշինեցաւ յիշեալ ձեռնարկին համար և շինութիւններն անմիջապէս սկսան։ Անակն չուտափոյթ առաջ տարուեցան որ ընթացիկ տարւոյն սկիզբը նորաշէն նաւամատոյցին մէկ մասը առեւտրի առջեւ բացուեցաւ։ Շինութիւնները բոլորովին աւարտեցան անցեալ օգոստոս ամսուն և քննուեցան մասնաւոր յանձնաժողովի մը կողմէ զոր հաղորդակցութեանց նախարարութիւնը զրկեց։

Նախնական ծրագրին համաձայն, ի Թէոդոսիա նաւ ամբարակ մը շինուեցաւ 299 սաժէն երկարութեամբ, ինչպէս նաեւ փարոս մը, յետոյ ուրիշ ամբարակ մը քարափներով՝ նաւերուն խարսխումին համար։ յետոյ նորէն քարափներ՝ եղերքին երկայնութեամբը։ Նաւահանգստին ներքին կողմը քարափներուն տարածութիւնն է 525 սաժէն, 21 ոտք խորութեամբ. ասկից զատ նաւահանգստին արտաքին մասը 70 սաժէն լայնութեամբ քարափ ունի նոյնպէս 24 ոտք խորութեամբ, 134 սաժէն քարափով որուն խորութիւնն է 24½ 6 ոտք։ Նաւահանգիստը 50,500 քառակուսի սաժէն տարածութիւն ունի, որուն 10,725 քառակուսի սաժէնը սալարկուած է։ Աւազանը 24 ոտք խորութիւն ունի։

Հիմակ գիծեր կը գնեն նաւահանգիստը կապելու համար երկաթուղիին հետ։ Արդէն այս տարի Թէոդոսիոյ առեւտրական շարժումը եղած է ինը միլիոն բուռ ապրանք և տեղի կայ կարծելու թէ այս թուականն ամեն տարի պիտի աւելնայ, որովհետեւ Թէոդոսիոյ նաւահանգիստը մեծամեծ օգուտներ կ'ընծայէ ապրանք զբաղողներու։

Կայսերական ուղղագիր մը կը հրատարակէ որ 1899 սեպտեմբեր 1 ին Սեւծովտարոյի հարաւային ծովածոցը, որ այժմ կը ծառայէ իրրեւ առեւտրական նաւահանգիստ, վերջապէս յանձնուի ծովային նախարարութեան։ Մինչեւ այն ատեն ապրանք առաքողները պիտի վարժուին իրենց վաճառքները Թէոդոսիա նաւահանգիստը զբաղեցնելու։

Վանայտան

ԳԱՀԱԹԻԱ, 517 Հոկտ. 1895

Անուանումն. եւ Վճարեալ			Անուանը Արժեկոչ	Ընթացիկ Գիներ
100			Քոնս.Սէրիա	65 —
100			» » B } 1 %	14 20
100			» » C	30 10
100	1881		զոցուած	27 06 ½
100			» » D } բացուած	27 —
100			միջօրէ	27 06
100			զոցուած	110 ¾
Ֆր. 500	1870		Բաւմ.Սեկմ. } բացուած	110 —
Անկ. Վճր.			միջօրէ	110 ⅛
20 10	1890		Օտմանի 4 %	101 ½
22 11	1869		Բրէտի ժէն. Օտ.	11 36
10 5	1872		Սոս. Օտ. որ Ն. է Վ.	6 24
140 140	1873		Լաբրատի	51 —
500 300	1889		Նեստորի (Բժշ.	605 —
500 500			Երկաթուղի (Պրմ.	315 —
20 3	1882		Թրամուէյ (Բժշ.	10 25
500 500			(Պրմ.	500 —
500 200	1883		Տամ. Ռէժի	21 30
1.40 1.40	1892		Օտմ. Միկրէլ 10 %	3 18
11 5½	1893		Տամ. Ապանդրն. Ընկ.	7 90
500 500	1882		Զրի Ընկ.Տ.Բրոս	156 —

ՍԹԵՂԱՆՇ (Բրիտ) Դի ՎՐԱՑ	Օ. Ա.	Ղրշ.
8 օրուան հաշիւ 1000 հատի	4	75
1 ամսուան հաշիւ	5	—
1 օրուան հաշիւ	2	40
Ռիլլար	—	—
Գանիսկի (Հէվալսիզ)	1	—
ՍԹԵՂԱՆՇ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ՎՐԱՑ		
8 օրուան հաշիւ 25 հատի Ֆր.	3	50
1 ամսուան հաշիւ »	6	50
ԸՆԴԱՑՔ ԴՐԱՄԻՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ա. 100 դրշ.- էն	110	18
20 Ֆրանկնոց	87	33
20 Մարքնոց Գերմանական ոսկի՝	107	20
Բրլիից	51	20
Բուպլ Ոսկեղրամ	8	41
Մէնտիսլ.	104	04
Մանը արծաթ	103	—
Մէնալիք	18	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Մակլաքանի	6	—
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՓԱՆԱԳԻՐԵՒ		
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	110	15
Փարիզ » Ֆր.	22	87
Վիեննա 3 » Ֆլոր.	10	87
Եսպանիա » Մարք.	18	45

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 16 Հոկտեմբեր		
Քոնսոլիտ Ամ. Բ Կոնսոլ. Ֆր.	— —	—
» » C » »	26	35
D (Բացուած »	24	30
(Փակուած »	4	35
Ռուսերէն Երկաթուղի »	137	50
Բրլիտրիդ »	484	57
Մաքսային Պարտատոմսեր »	500	—
Սուանկիզ »	463	75
Ռէժիի Բամբանագրեր »	487	50
Պանք Օսմանի (անս.անկն.) »	723	75
Բանք Ֆրանսական 3 % »	100	42
» » 4½ % »	106	37
» Իտալական »	88	90
Բրլտի Լիանի »	787	50
Բրլտի Ֆոնսիէ »	— —	—
Ֆոնդուան տ'Էսբանյ »	— —	—
Սուէզի Բամբանագրեր »	3180	—
Եգիպտական Միացեալ »	— —	—
Զէր Լոնտոնի վրայ »	25	270
ԼՕՆԴՈՆ 16 Հոկտեմբեր		
Բուսելլի Երկաթուղի Ֆիորին	72	40
Օսմ. Ռէժի »	230	50
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	126	75
» Փարիզի »	47	70
ԼԻՍԱՍԱՆ 16 Հոկտեմբեր		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	50
» » B »	41	—
» » C »	23	12
D (Բացուած »	24	25
(Փակուած »	24	25
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4 % (Երշխ. բնակ.	—	—
» » 1894 3½ % (Ոգպ. Հրկ.-ով	— —	—
Պանք Օսմանի (Մնացեալ) »	18	81
Այտընի Երկաթուղի »	13	50
Միացեալ Եգիպտական »	104	50
Առանձնաշնորհեալ »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլտել »	107	37
Ռուլիար. Փոխառ. 6 % »	95	50
» » Նոր 6 % »	96	50
Ռանթ Հելլենական 5 % »	— —	—
» » 4 % »	32	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	400
ՊՈՍԹԼԻՆ 16 Հոկտեմբեր		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	98	90
Բուսելլի Երկաթուղի »	132	50
Անատոլուի Երկկոտ. ¼ Պրկոտ. »	95	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	325
» Փարիզի » 3 ամիս	80	85
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	— —	—

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԵՒ ԳԻՐԳԻ ԱԿՆՈՑԱԼ, ԱՄՍԵՐԻԿՅԱՆ—ԱՏՕՄԱՆ ՍԱՐՈՅԺԻՆ

(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորաձեւաց գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լրցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու հարկաւորութիւն չունենալու, նուրբ, հաստակուռ, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, (բրա տարբերի), ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Մեղրաբեր» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Ամրեցուցիչ) դեղերու, եւ նորաձեւ աբջանների միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թ. 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Բանկի գարեջրատան վերի յարկը ճիշտ Զպուրճեանց դիմաց)։

Գաւառցիներն յանախողք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակատեղը Թիւ 1 նոր բացուած Խրլոսմիի փողոց ամէն օր։

Ե. Գ. Հաստատելու համար Եւրոպայ, եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբոյժներու մեծանունները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր միանգ կ'ընդունին Բերայի գործատեղիս ին 410

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱԴԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

Հրաստարակուեցան 38, 39, 40 եւ 41 թերթերը։ Վերջին թերթը կը հասնի մինչեւ Perceptible բառը։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ ՄԷԿ ՄԷՋԸՆ

Բերանգիր թերթը 20 փարայ

Դիմել ՊԱՂՏԱՍՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Պոլիս Սուլթան համամ փողոց թիւ 14

Օ Զ'ՕԼԻՎԻԷ Տ'ՕՐԻԱՆ

ԳԻՒՂԱՆ, ԳՈՒՐՏԶ ԵՒ ԷՆԴԵՐԻՆ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Մի շկիէի ճշմարիտ հոգեպակի Զէրը Դիմ 7½ 19. Կաղաթա, Օսմ. Պանքայի կից, Մեսրէսի փողոց. 19

Լեզիվ կշիռ, յատկաւոր գին, ապրանքները կը զրկուին, քաղաք թէ գիւղ, մինչեւ տուն։

Վճարմանց դիւրութիւն 333

ACTIONS MINES D'OR SUD—AFRICAINES

ՈՍԿԵՀԱՆԴԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹ ՀԱՐԱՒ—ԱՓՐԻԿԵԱՆ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՏԵՂԵԿՈՒԹԵԱՆՑ

Գլխաւոր արժեթուղթերուն պարութեաները յաջախորդներուս տրամադրութեան տակն են.

Ա. ՖԱՐՐԱ, Բանկիոր միջնորդ, Կ. Պոլիս։ 429

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ, ՋԱՇԱՐԱՆ ԵՒ

ԿՈՂԵՐՈՒ ԱՌԱՆՁՆԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ֆէր'էք օղին իր հաւասարեան եւ անարատութեան պատճառաւ համբաւ հանած է։ Այս անգամ մասնաւոր զգուշութեան մէջ պատրաստուած է այդ օղին մանաւանդ եւ կրարան։ Ով որ ապացուցանէ թէ այդ օղին բուն իսկ խարդախ չէ եւ թէ ոգեկից նիւթեր կը պարունակէ, հարիւր ոսկի պարգեւ պիտի ստանայ։ Ինչպէս արդէն եղած է, Պոլսոյ Գալաթ Բազար Լիւլէնի փողոց Թիւ 4 վաճառատունն ըստ առատ հոյն կայ։ մեր յաճախորդներն աւելի գոհ ըլլալ համար վարժած ենք ի Ղալաթիա Վայվոտայի պանդոկին հանդէպ Պալա Գէյրը Աթթին ալայի երդմամբ վարած ճաշարանի շէնքն, որ կատարուած ու զարդարուած է։ Կ. ծանուցանենք որ յաճախորդաց եւ արգոյ հասարակութեան թէ այդ շէնք բացուած է իրրեւ կեդրոնական մեծարանց Ֆէր-Թէք օղիին եւ իրրեւ զարեջ ատուն ու ճաշարան։ Կապահովցնենք թէ ամեն կերպով գոհ պիտի մնան կերակրոյ ընտիր տեսակին, մաքրութենէն, ըմպելիներուն եւ գեղեցիկ ժամանակներուն։

ԳԻՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԸ

Ղալաթիա, Վայվոտայի պանդոկանոցին հանդէպ Թիւ 92, կեդրոնական վաճառատուն։

Պոլիս, Գալաթ Բազար, Լիւլէնի փողոց Թիւ 4։

Ղալաթիա, Խարաճէր փողոց Անատոմաս Պէրպէրբաշի խանուն Թիւ 17։

Բերա, Գալաթա Սէբայ Արսանալ Մարմարճիի խանուն։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Որպէս զի շատ մը կեղծերէն զգուշացուի, կը ծանուցուի թէ այլ օղին, մասնիրան եւ կրարան շիշերու մէջ եւ բաց յորս զանազան յատիներով կը ծախուի, վրան վերջին գիներ նշանակուած, գործարանին կեդրոնական վաճառատան եւ մերանոցին մէջ։ Իսկ խանութներու մէջ զոյ կը ծախուի եւ շիշերուն վրայ մեր ստորագրութիւնն կայ։ Վերը գրեալ վայրերէն զատ ուրիշ տեղ ծախուիր։ Զգուշանալ կեղծերէն։

ԷՎՏՕՔԻՕՍ ՍՍՎԱ ՏՈՒՐԱՅՕՂԼՈՒ ԵՒ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐՈՍ ԽՈՒՍՈՅԵՆԻԼ

ՀՐԻՇԱԼ ԵՒ ԿԵՍԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԷՆԹԱԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 2,906,678

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆ,ԻՒ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,000
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,105,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր դնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար ղրկեալ ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած Լաստին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՇՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ նոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ զուզեալք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 23 սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերու Ն

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐՄԱՔԷՐԻ

Թարապիսը Ղարպ Ֆրքպի ապէրիէսի իլէ Պէնղպիտէ պուլունան Ճիւնուրը Ճէնապը յահանէ իտարէսի իչուն մահայլերինէ գասար վուգու պուլուճագ քեաֆիէի մէսարիֆմէր քէնտիլերինէ այիտ օյմագ իւգրէ միւպայեասը մէվզրի միւնագասատա պուլունան 765,408 գրեէ տապիգին պէհէր գրեէսի 40, վէ 45,800 գրեէ չէքէրին պէհէր գրեէսի 80, վէ 37,000 գրեէ նուխուսրն պէհէր գրեէսի 45, վէ 38,000 գրեէ ֆասուլեանէն պէհէր գրեէսի 51 փարասա թալիպէրի էօհտէսինտէ օյուպ իչպու Թըրրինը եվվէլը բուլմինին 4իւնճիւ չարշանպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի միրիլեհկիտէն մէզբիւր ֆիյաթլարտան թէնզիլաթ իճրասը իլէ երդաբը մէզբիւրէ իմասնա թալիպ օ լանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվգիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէկէրի իլան օյունուր։ Նօ. 25 3—3

Տայիրէի ասքէրիէ իլէ սայիր պիլ Ֆիւմէ էմպէրինը ասքէրիեէյէ միլէթգարիպ էլ հուլուլ օլան մէսիսմը ղիմասէ գուբուլմասը լազմ կէլէն սօպայարընը վազրէ իճրէթի իլէ սօպայարընը իքնար էվվայասը իչուն պաբնանագ պահ պօրու վէ սայիրէ ֆ.յաթը մալիումէ իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օյուպ Թըրրինը եվվէլին Ցնոր կիւնինէ գասար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օյունարագ մէզբիրը կիւնտէ գարարը գաթիսի միրիլուպ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնգիպթ գասպու օյունաճաղընտան թալիպ օյանրարընն մագամը Սէրասքէրի լէվգիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէկէրի իլան օյունուր։

Նօ. 26 3—3

Մէրքէզը Սայթանաթը Սէհիէսէ արամաղ Ճիւնուրը Ճէնապը միւլիֆանէ իտարէսի իչուն 1 սէնէ գարքընտա լիգիմ կէօրիւլէն 3,000,000 գրեէ սէն 3,500,000 գրեէյէ գասար Մարիլ Մըսըր բիրինճիին պէհէր գրեէյի ճէտիտի 53 փարա 75 սանթիմէտ գալիպի էօհտէսինտէ թէգարրուր իտուպ մահը հայր բուլմինին Ֆիւնճիւ չարշանպիհ կիւնիւ 100տէ 5 թէնգիպի գապուլ օլունաճաղընտան մէզբիր էյ մրպար բիրինճին օլ վէճհ լլէ թէնգիպի իլէ իմասընա թալիպ օյանրարընն մագամը ալի Սէրասքէրի լէվգիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէկէրի իլան օյունուր։ Նօ. 27 3—3

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՒՈՑ

ՄԷՂՎԱՅԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և Ֆիւնկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ Ծովու Նաւահանգիստներուն (երթ-գարձին մանրպղով ի Հաւր։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կ ըսկի. Մարտիրիսէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, երրորդ ամսէ 4ին, մի կ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն. դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարսանէլ, կ. Պոլիս, միւս շաբաթուն, սեպտ. 28էն սկսեալ. դէպի Բարնարգաս, (փոխոխակի Բանարգօյ) Ճ ռա, Մէրսինէ, Տէտէ Ագաճ, փոփոխակի Ֆամա և Տարսանէլ, կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հաւր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առաւուան ժամ 9ին. մէկ շաբաթ, Տարսանէլէն, Տէտէագաճ ն (փոփոխակի Բանարգօյ), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբաթուն Տարսանէլ էն Իզմիրէն, Պիրէ Նէն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց ասա։, ամեն տասնհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 11էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը կ Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԾԻ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնհինգ օրը։ կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրուելու) Վանի, Սամսուն, փոփոխակի Հալդոյս, Պէրտուզ, Լաչնաբա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաչաքիա, Թրիբօլի, Նարէն Պէրուզ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրուելեամբ, Պէրտուզ դէպ ի Եափա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍԿ ԳԾԻ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրճանգարներով։ կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԾ

Ուղղակի եւ Ֆիւնկ տասնհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրճանգարներով։ կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրվն դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն ու Պաթում։ 425

ՇՈՒՐՈՅ ԱՆՈՒՇ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՍԻԼԻԱՅԻ
Ն. ԲԱՖԻ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլիայէ և Պալեա-ի ճիւղ-Լոնդոն-Լիվրպուլ Բոնող
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմելաւ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԻ
133 Մասմկնէ փողոց Թ.10

PARIS

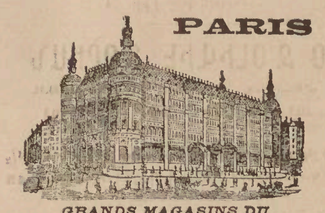

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la **SAISON d'HIVER**, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Envoi franco de port jusqu'à destination de toute commande de 50 francs payée par avance, pouvant être expédiée en **un seul** colis-postal.

Les envois qui ne peuvent être faits par colis postaux, sont expédiés franco Marseille ou, sur demande, *franco destination*, à partir de 100 fr. moyennant 5 % d'augmentation sur le montant de la facture. — Ces envois peuvent être expédiés contre remboursement.

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ
ԳՈՒԱՐԱՆԱՅԻՆ
GUARANA
ԿՈՒՐՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԱՄԱՍԿՈՍ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարտա ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ինչերու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց հիմնական ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Նեգրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղարանները A.

ՄԷՂՎԱՅԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընդունակ է Ֆուկպատոր ՍՊԷՏՈ զինագործարանին կողմէ։ ՍՈՒՊԻՆ պիսիրլիքը ամենէն ծանօթն ու ոնչպատորն է։ Հաստատուն, վայելուչ, սրագ, ամրակուի 1895ի նոնյշաբաթին մէջ առաջին մրցանակը շահած է։ Կը ծախուի ՆիրիՖիզ էրպէնի բով, Պոլիս ՊաՅէզիտ Բարու Թիւ 2 ու. Ղալաթիա Մամմուտիյէ փողոց Թիւ 22 ու 31։

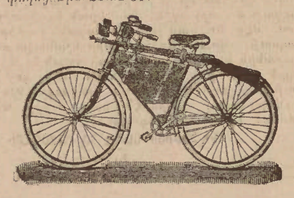

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալն է Սարաֆօղլու տունը Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, բ. յարկ։ 336 39—80

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
771,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնչէնութիւն յԵրգոց
Փարիզ, 16, Պուլվար տէ գԻթալիէն. 1, 3, իւ Լը Ֆեպիէ փոստի սեփական շէնքին մէջ
1845ի հիմնադրեալ է Ի
Ապահովագրեալներու վնասուած 955,000000
1893ի դրութիւն
Ապահովագրեալներու վնասուած 78,000000
Հասոյթ 175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 1 Մէջ— 160,000000
1894 յունուար 1
Ամանոր եւ անշարժ կալ. յեւբոպա 30,000000
Յաւելեալ դրամագլուխ 88,000000
Արդի ապահովագրութիւնք 2 Մէջ— 37,000000
Տնչէնութիւն ապահովիչներ
Շահաբաժիններու բաշխմամբ եւ ապահովագներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։
Պայմանագրութեան նոր եղանակ
Ընկերութեան կողմանէ ԱՆՄԵՐԺԵԼԻ՝ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՎԻՐ ի մասին քնակութեան և ուղեւորութեան.
Հինգ տարի եղբը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնչէնութիւն է Թուրքիա
188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒՐՈՅԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ՏԻՒԶԱՈՒ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱԹՕ-ՖՈՍՖԱԴ ՏԸ ՇՈՇՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզաոի գինին ու օշարակին մէջ գտնուած լայթօ-ֆոսֆադ տը շոշով ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։
Ոկրաթիւք տղոց ոսկրերնիը կը փակէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ Թոյլ և ծերային տղոց։
Ցգի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգներ ու չեն փսխեր և աւելի կորովի տպաք կը ծնին։
Լաթօ-ֆոսֆադը սոնտուներուն կամքը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ամենայն հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութիւնը, ակռաները շատ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փոդոց։ A.

ՖՈՍՖԱՏԻՆ ՖԱԼԻԷՐ ամենէն ախորժելի և ամենէն յանձնարարուած անուանդն է տղաքներու համար 6—7 ամսականէն սկսեալ մանաւանդ կաթը կտրելու պահուն և ամման շրջանի միջոցին։ Կը դիմանայ ամենէն բուռն բուսնելը։ Խոպոպով ոսկորներու— լաւ կոպտանալու—։
Փարիզ, 6 Վիթորիա ծառուղի և դեղարաններու։ 385

L'ANCRE — ԼԱՆՔՈՒԼ

ԱՐԻՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԻՍԻՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԵՔՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՈՒՄԱՐ 126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՀԱՍԱՐՈՒԱՆ ԴՈՒՄԱՐ 180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԹՈՐԽՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմ Լա՝ոն Զիշի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, նախագահ
» Ռուտոլֆ Հոհոս, կայս. - նախագահ
» Յուլիֆ Հոհոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քօ.օմա Նարս » » » »
Անթուան Բրօքէշ տ'Օնայէն
Թէոտոր Բանցէն
Ժան տը Վէնինկ - Իմպէնհայմ
Կառավարական Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՌ, կայս. արք. խորհրդական
Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԻԼ ՊՈՆՏԻ
Գլխ. Գործակալ, ՄԻՔԱԷԼ ՏԷՐ ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ Կ. Պոլիս, Գոնամանօղլու խան Թիւ 7, 392

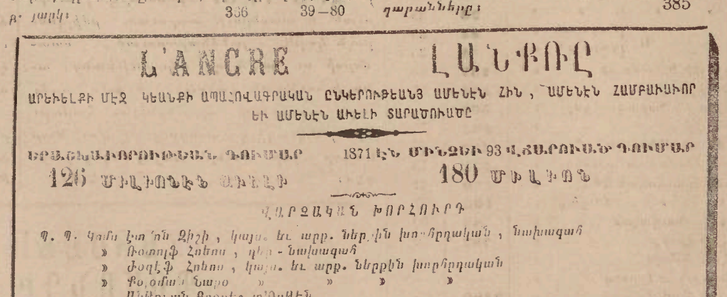

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒՆ

Սպիտակ մազեր ունիք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռոյալ-Վինտսորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան տեսնին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին առյն։ Այս դեղ, որուն տէրը շքադրամի արժանացած է մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով

Վիրջինի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոյալ-Վինտսորի ծախուած տեղերը։

Ցունաստանի ու Սերպիոյ Թագաւորը եւ Ցունաստանի գատաժառանգ Գոնսթանթէն իշխանը կը գործածեն այս գունաթաղեւեալ ու ըստորոնա էսներէն մրցանակ ստացած է։

Բրակէն	1894 ոսկի շքարամ գունաթի համար		Բրակա	1834 ոսկի՝ շքարրամ գունաթի համար զանազան ըմբոխեաց համար	
Վիէննա	1894 » » » »		Բրակա	1894 » » » » » սպիտակ գինիէ պատրաստուած գունաթի ճմ.	
Անվերս	1894 » » » »		Շիրակս	1893 » մեծ մրցանակ միայն՝ խաղողէ պատրաստուած գունաթի համար։	

Տարին 2,000,000 ֆրանք սպառում ամեն կողմ։ 1893 օգոստոսէն 1894 փետրվարի վերջը 24,902 սնտուկ եւ 491 տակառ գունաթ արտածուած է ի Թուրքիա, Գուլգարիա, Ռումանիա, Ռուսիա, Աւստրիա, Գերմանիա, Սերպիա, Մասուա, Հայաստան, Անգլիա, Գերմանիա, Ամերիկա, Պարսկաստան եւ Հնդկաստան։

	տակառ	սնտուկ		տակառ	սնտուկ
Աւստրիական շոգենաւերով	70	7328	Բանէլլէնիք շոգենաւերով	5	1009
Գերմանական »	70	1697	Ռուսական »	43	856
Մէսաժերիի »	4	1184	Ճօնարն »	9	437
Ֆրէսինէի »		132	Խրտվիկէ »	122	3572
Իտալական »	168	6487	Գումար	491	24902

Այս արտածմունք ուսաւորուցան են շոգենաւերու գործակալութեանց վկայագրերովն՝ վաւերա եալ Պիրէոնի բաղարապետութենէն։
Ամեն տեղ գործարաններու ու մթերանոցներու մէջ 50,000 օրա գունաթ պատրաստ կայ։
Ի Պիրէոն Արիանիի, Ալիքի, Նիր Ֆա, աղբկանց վարարանին մօտ, Գաղ Տ'Իսա իա եւ երկանուլոյ մօտ 7 մթերանոցներ ունին։ Փափաքողք կրնան այցելել եւ պարտ նակութիւնները տեսնել։
Մէթաքսա եղբաքը 100,00 ֆրանք պարգեւով մը կապահովեն թէ իրենց գունաթները անարատ խմողէ ու գինիէ պատրաստուած են, ինչ որ հաստատած են բժիշկներ ու բիմիագէտներ, որոց անունները նշանակուած են իւրաքանչիւր շիշի փաթեթուած վկայագրերու մէջ։
Հիանալանոցներու մեծ մասին մէջ այդ գունաթը կը գործածուի։
Մէթաքսա եղբարը ի Պիրէոն Աք լոյն կամ Բարտոխաքրի Ֆրպարանը գունուած Ամբլօս անուն գործարանին մէջ խաղողի ոգիէ ամեն տեսակ ոգիներ ըմբեկիներ եւ մանաւանդ մեծ քանակութեամբ աղ կ ըսի կը պատրաստեն։ Այս վերջ նը տակառով կը ծախուի։
Միակ ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար, Թրհանատիպիլ՝ սօնդրարը, Ղալաթիա, Մոմմանէ Թիւ 53 եւ 69։

LE VÉRITABLE THAPSIA
doit porter les Signatures
Ch. Le Perdriel — Robouleau
Les exiger pour éviter les accidents reprochés aux imitations.

TOILE VÉSICANTE
LE PERDRIEL
Action Prompte et Certaine
EXIGER LA COULEUR ROUGE
La plus ancienne. * La seule admise dans les Hôpitaux civils.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԷՀԲԱՐԷ

ԳԱԼԱԹԻԱ, ՍԱՆԱՏԳԷՐԱԼԻՔ, ԹԻՒ 166
ԳԱՐԱՆԼԸԳ ՖՐԱՆԻՆ ԳԱՆԸ

Մէհբարէ տունը կը ծանուցանէ աւգոյ հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ եղանակի բազմաթիւ նիւթեր ընդունած է։
Մէհբարէ տունը կայ եւրոպական ոճով ֆայլուն ծանուցումներու, կը խնդրէ միայն արգոյ հասարակ թեանէն որ իր վաճառատունն այցելեն՝ գիներուն չափազանց ածումներուն համոզուելու համար։ Աւասիկ բանի մը նիւթերուն գիները։

1 Կոտաէ սփռոց 6 հոգիի համար	դրշ. 7 1/2
1 Գուլնատ » 6 » »	» 12 1/2
6 Կոտաէ անմեռաց սեղանի »	» 12 1/2
12 » » մէջի »	» 10
5 » սրբիչներ կամ՝ սրբիչ Ֆուէլս »	» 12 1/2
12 Կոտաէ Ֆուշիկնակ երիկ մարդու	դրշ. 10
12 » » կանանց	» 12 1/2
1 Մէտասրաէ Ֆուշիկնակ, գիւլբան կամ ճարան, ճերմակ կամ գունաւոր	» 12 1/2
6 Թշկնկ. հնդիկ մետասրաէ բանուած	» 12 1/2
1 երիկ մարդու շապկի կոտաէ օձիրով եւ Ֆեմնցներով	դրշ. 12 1/2
1 Շապկի կանանց՝ մեծ օրով բանուած	» 12 1/2
2 Ֆիլտրոս Ֆանէլա ազանց եւ կնց.	» 12 1/2
1 Ֆանէլա կրկին կու Ծրով, տոքթոր	
Ժակէթի դրուագեամբ	» 12 1/2
3 Ճերմակ փոքր շպկ. կոտաէ օձիրով	դրշ. 12 1/2
6 Զոյգ գնաւոր գուլպա՝ ֆիլոտէքս	» 12 1/2
3 » գունաւոր կամ գծաւոր գուլպա	» 12 1/2
1 Ժամացոյց կամ գաղնաւ գամ ասեբիկեան դրուագեամբ	» 12 1/2
1 Շիշ օ տը թուալետ. Ժէլ եղրաքը	» 12 1/2

Ասկի գնոյ զանազան անուշահոտութիւնք, սեղաններու ծածկոց, ֆիլտէք սէ ու մետաքսէ զուլպաներ, փոդկոց եւ ուրիշ շատ նիւթեր, խիստ ոճաւոր գիներով։ 5—40

ՍԻՏՆԷՑ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ն Գ Լ Ի Ա Ն Ա Ն Գ Ա Ն Ա Ն Ի Ն

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒԻՔՍԷՔՍ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԷՈՐԳ ՊԷՑ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զենիները Անգլիոյ Շեֆիլտ քաղաքին՝ Ճօնն Նօվիլ եւ Սրդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ուստի այդ զենիներու կեղծը կը տեսնեն եւ անգլիական տաւերը չհանչցողներ գայլս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զենիներուն վարկը կը նսեռեն։

Ճօնն Նօվիլ եւ սրդիք գործարանին տրատարութիւնը այս մարքաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զենիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տաւերուն։
Այս գործարան 1700 տարոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

Սիանէց Նօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն լեռ Միլներ գործարանին։
Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փոխանակներու ցոյց պիտի տրուի վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլների դրամարկղներու տեղունութիւնը։
Սիանէց, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վանառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ գգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առանձին բլանշ գգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փոքր եւ մեծ քարեր եւ մեքենաներ, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրանցներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային գինուորականաց յատուկ կոնակներ, հոբոյի մեքենաներ եւ այլն։
Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ ազնիւ։
Թ. 312

ՄՈՍ

ՇՈՒՐՈՅԱՆԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլ, Պորտոյ, Մանչեսթրական
և Սաութ Ուելզ Բոնող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամբէյ	3000	Թիպու	2500
Անպիս	3000	Նեքթիս	2400
Թէյլոր	3000	Օսպրիս	2250
Քեանոքուս	3000	Ռիտա	2250
Նարոս	3000	Սֆինքս	2000
Սամանդի	3000	Կարբրեի	1500
Մարիոնիս	2500	Կիլէն	1500

Բէրա լոգենաւը, նաւապետ Օռբլ, ամսոյս 7էկ ի 7ին Լիվրբուլէն ելած կը սպասուի ընդհանուր բեռնաւորվ։
Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
330 31, Ճէյմս Սթրիդ Լիվրբուլ

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՐՈՅԱՆԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Հ2. 2/15 Օթէսայի սուրճանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դ2. 3/16 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրճանգակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 4/17 Սեվաստոպոլի սուրճանգակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 4/17 Սուրճանգակ դէպի Փորթ-Սայիդ նաւահանգիստները միայն։ Շաբաթ, առաւօտեան ժամը 11ին։
Ուշ. 5/18 Օթէսայի սուրճանգակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուշ. 6/19 Աղեքսանդրիոյ Սորճանգակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները եթէ շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։
ԱԶԳ.— Հոկտ. 3/15, երեքշաբթի օրը կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գոնեորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղտ շրջեն ին։ 243

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԻԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ